

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 8 వ తేది సోమవారము

No. 31.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౧.

సంచిక ౩౧

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయం, రాజమహేంద్రవరం.

శివపురాణము

జ్ఞానసంహిత - ప్రథమసంపుటము.

దేశభక్తులు కొనియాడఁ దగినది. దేశభాషాధారములు మెచ్చుకొనఁదగినది. శివభక్తులు శిరసావహించఁదగినది. ప్రాచీన నాగరికతా జ్ఞానమునకు ముఖ్య సాధనమైనది. బాలికా బాలకులకుఁగూడ సుబోధకమగు సులభపదనశైలిచే శోభిల్లుచున్నది. ఇది వ్యోత్తిరంగ ప్రాచుర్యము, పార్వతీపరిణయము, కుమార జననము, తారకాసురసంహారము, శివపూజాఫలము, వివాహక చరిత్రము, మొదలగు ననేక పుణ్యకథలచే విరాజిల్లుచున్నది. ఇరువది నాలుగు వేల శ్లోకములును, అటు సంగీతముగల యా శివపురాణము నీవత్సరములో అటుసంపుటములుగ రెండేసి మాసముల కొకటియొప్పునఁ బ్రకటింపుచున్నాము. నెలదినములలో నీ ప్రథమసంపుటము తెలువదుచున్నది. ప్రతిసంపుటమును ఇందు చందాదారులగు వారలకు పోస్తేజిగాక రు 1-0-0 ఇతరులకు పోస్తేజిగాక రు 1-8-0 క్రొత్తగ చందాదారులగువారు 0-8-0 లు ప్రవేశదరమును చెల్లింపవలెను.

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి

990

అధ్యక్షుఁడు.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన (219)
హిందూస్థానముందు స్థాపింపబడియుండు
ఆయుర్వేదబోషదాలయము
స్థాపితము 1881 సం॥
ఆతంగనిగ్రహ బోషదాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్లకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి కలిగి ఓక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరకనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.
మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలెయు ననిన లోకలో ఏజంట్లు ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్ వైసాబజారు రోడ్డు
ఆతంగనిగ్రహబోషదాలయం
26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-888) పి. ఆర్. జనార్దనంసారాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

BOON TO STUDENTS!!
SPERMATORRHOEPILLS
MAGICALLY STOPS EMISSIONS. ORDER FOR 2 PINS FOR COMPLETE CURE.
MYRRAMACHANDRAROW, MARKET TANK COCANADA

వేమ
(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)
కర్త:- వంగూరి సుబ్బరావు.
ఇదివఱకు వేమన్నను గూర్చి ప్రకటింపని చరిత్రాంశములు వెల్లడి లున్నవి. 1-కి రూ 2-0-0
ఆంధ్రక్షత్రియులు
ఈ చర్చవై జరిగిన వాదోపవాదములు. అద్భుతము, రూ 1-8-0 (8268)
వెంటనే వ్రాయుడు.
కమలకుటీరము,
ప్రిన్టింగు - మదరాసు.

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు
ట్రేడింగు కంపెనీ
7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.
దూది, నూలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను పుచ్చుకొని ప్రతిబాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజంట్లు కావలెను. వివరములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

మలయచందనము
గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుర్రాడు.
పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీలంకను వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి రూ 2-4-0
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

చలిజ్వరమునకు తగిన బోషధము
ఒకే ఏకగ్రు మిక్తవు
ఇది కంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగువ్యాధులకు దివ్యోషధము. పిత్త, మైకములను కలుగజేయు కైవసా యిందులో చేరుట లేదు. ప్రెస్సుసిక్రెటర్ అను పుత్రికతో డాక్టరు వాగను అను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతిప్రకారము హిమవత్సర్వతమునందు పుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేదులేదు. మైకము పిత్తిములను కలుగజేయదు. బలహీనులకు, గర్భిణీ, శ్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0
మద్రాసు కెమికల్ ఇంజనీర్స్ లిమిటెడ్,
(2) పోస్టు బాక్సు నెం 1208, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధిగాంచిన గ్లోబ్ కంపెనీవారి
వేలిముద్ర వేయు సామానుపెట్టె
నెల రు 1-2-0
(32-8) గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

వలువిధ సాదాబంగారు
ఉంగరములు కేంపులు, పువ్వరాగములు చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు మాదర్ తయారుగా నున్నవి. వివాహ సమయములందు, డ్రామా, సర్క్సు, మున్నగు వాటిలో సుండు ప్రదర్శనకులకు బహుమానముగా నిచ్చుటకుతగినవి పూచీ నియ్యవలెను.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అంపు కంపెనీ, నగలనర్తకులు వైసాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చదివించుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!
ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధోషధముల నేల కొనలేదు?
1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు కోగులకు అతిశృష్టికరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాన్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా బాగుచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0
సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)
పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు బోషధము. మెదడు గుక్కుము, మరపు, తలవేడిమి, మలబద్ధికము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల బోషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.
ముఖ్యమనింపు:- మా కాయదారుల పోకర్యార్థమై వాగరోగముచే మద్రాసు, నెం 881 తంబుకెట్టివీధిలో మా వ్రాంచిన తిరచియిస్తాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగ కోరెదము. పి. పి. అర్జును మద్రాసు వ్రాంచినండి పంపబడవు. (301-594) పాశ్చాత్య వెంట్రూచల పండితులు శ్రీశ్రీతారాభువ వైద్యశాల మైసూరు.

కార్యక్రమమునందు మార్పుల

శాసనసభలకు వెల్లడమా?

2. చక్కరయ్యగారు 'హిందూ' పత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:—

నిరాకరణోద్యమ కార్యక్రమమునందొకటి రెండు యంతములలోనే గాక సంపూర్ణముగ నన్ని యంతములందు మార్పు చేయవలెనని మహాత్మాజీయనందున, వంగదేశము నందును, బయలుదేరుచుండిన వాదమును మనరాష్ట్రములో, నామిత్రులగు సత్యమూర్తిగారు సమర్థించుచున్నారు. బ్రిటిష్ వారి భాగు హత్యలును ఆహత్యలకారకులతోటి సానుభూతి జూపుచు ప్రజలసభలో యామధ్య నొసగిన యువస్వామ్యమును, ముస్లీములపరితాపమును, భారతీయులు, యాసంధిగ్ధులగు యమున మరతు రని అతను తలంచుచుండుట నాకు ఏద్యమగ గన్పించు చున్నది. కారాగృహములో నుండేడి వైద్యవంతులగు దేశభక్తుల యుత్సాహమును గూర్చి కొనియాడుచున్న యీ సమయమున కార్యక్రమము సంతు మార్పులు గావలెనని యనుకొనుట ధర్మమా? మననాయకుడు గాంధీ మహాత్ముడు చెర సాలలో త్రోయబడి యుండునంతకాలము మనము ప్రతిస్పించి యుండిన స్వరాజ్యపతాకము దించినచో పరిభవించుచున్న మన దేశీయులభావములను మనము చక్కగా గుర్తింప నట్లుండును. శోకభావములు చల్లారక ముందే మనము రాజకీయకార్యక్రమమును మార్చినయెడల ప్రపంచము మనలకాచి పరిహసించును. నేను విగ్రహమును గాని, మానవ మాత్రులనుగాని ఆరాధించువాడనుగాను. ఆరెంటిని నామతము గట్టిగ ఖండించును. కాంగ్రెసు సభాసేదీగయ్యెను, అనేకస్థానములు ఖాళీగా నుండ కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు మార్పులు నూచించెడి వారు మహాసాహసులుగ నుండురని నేను తలంచుచో, సత్యమూర్తిగారున, అతనివలెనే యభిప్రాయపడువారును ఒప్పుకొందురని నేనెంచెదను. కాంగ్రెసు, నిశ్చలముగ ఆలోచించి మహాత్మునిచే నివేదించ బడినకార్యక్రమమునకే స్పష్టముగ నంగీకారమును జూపగల్గును. మనము ముందుకు బోవ కృషిచేయుచుంటిమి. అట్టితరీ నెనుకకు తిరుగువాడు స్వరాజ్యమునకు అనర్హుడు కాకపోయినను నేటి భారతదేశస్థితిని చక్కగ గ్రహించుటకు అచ్యుత్తుడని చెప్పగలను. మనము రెండు సంవత్సరముల క్రిందనే యీ యుండంజ వేసితిమి. ఇంకను వెనుకకు తిరుగుటయా?

సత్యమూర్తి గారి కిప్పుడు దేశము నంతను నంగీకరింపుమని కోరెడి ఉపద్రవకరము లగు వాదయులకు అన్నింటిని చర్చించెను. (1) గాంధీ మహాత్ము డిప్పుడు కారాగృహము నందున్నాడు. అదిదక్క డింకను ఆరుసంవత్సరము లుండును. కావున నిరాకరణోద్యమము నెగురదన్నవలెను. ఈనూతన మనకు అగ్రహమును గల్గించునదియేగాక, యుక్తి యుక్తముగ గూడలేదు. విరోధి మనచేవానిని చెరపట్టికనే మనము రణరంగమునుండి పారిపోవలెనా? సత్యమూర్తిగారు కోరున దిదియే. దృఢచిత్తులై యుండుడు; అవైద్యపడలేదు. కొండలమీది కెగురు సముద్రపు టలవలె, యెదిరివారు పటాపంచలగుదురని నేనభిప్రాయపడుచున్నాను. (2) బర్మోరీ సమావేశము కాస నోల్లంఘమును ఆపినది. కనుక న(ములమై, రెడింగు ప్రభువునకును, అతనిప్రభుత్వమునకును, భక్తిమెయి త్తూపణ, గోరుట తప్ప మనకర్తవ్యము మరేమియు లేదనుట, వెనుకటి సాధారణ రాజకీయ అంశాశననే తిరిగి ప్రాంఘింపవలె ననుటగ నున్నది. సాధారణరాజకీయానందోశన యెట్టిదో చూతము. నీచ మగు రాజకీయ వైదుకవృత్తి నింతకాల మవలంబించి తోడి తోయులకు విసుగు బుట్టించితిమి. ఈమార్గము కొందఱి యున్నత్రతకు తగియుండేనేగాని, దేశస్వాధీనత్వమును సంపాదించుటకు, ఇట్టిత్రే ఆత్మవైరముండు నాయకులసంఖ్య అధికముగ నున్నది. ఆసంఖ్య నింకను వృద్ధిచేయుటకు మన మహిమోగగలము. నిరాకరణోద్యమ కార్యక్రమము, అనే ప్రకారముగ నున్నది. దానిని మార్చవలెననిగాని యువసంహరింప వలెననిగాని, బర్మోరీ ఢిల్లీ సభలు కోరలేదు. ఈ కార్యక్రమము నందు పాల్గొనుటకు అన్ని పక్షములవారికిని అవకాశము గలదు. అదిసోదరులగు, గాంధీ మహాత్ముని, మరచి, యింకను, చెర సాలకు వైద్యనందున రెడింగు ప్రభువునే స్మరించుచుండు మని కోరెడి మహానాయకులగూడ యీకార్యక్రమము సంతు పాల్గొనవచ్చును. ప్రాతకాలపు సక్రమాందోశనాపరలు దేశీయులను ప్రేమింపజేయు చుండిరిగాని, ప్రాత ఆందోశనపరులు నిరర్థకము లని కనుగొనిన వారిని నిరసించినమనము అట్లు ప్రేమింపజేయుట

లేదు. కాన, మితవాదులును వారితో నేకీభవించు సత్యమూర్తి గారును, ప్రభుత్వమువారికి సహాయపడి పన్నుల భారమును, నిరంకుశాధికారమును క్రింప నుద్యమించినచో మేము వారి కడ్డుపడెము. అయితే కాంగ్రెసు మాత్రము వెనుకటి సాధారణ కార్యక్రమమున కంగీకరింప గూడదు. (3) గాంధీ మహాత్ముని "సంవత్సరములో స్వరాజ్యము" చెల్లుబడిగా నందున కలకత్తా కాంగ్రెసుకు పూర్వ మేస్థితిలో నుంటిమా మరల నాస్థితి నాక్రమింపవలె నని సత్యమూర్తిగారు తలచుచున్నారు. మహాత్మునివై మోపబడిన యీ సేరక్షానకు ఆయనయే పలుమారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చియుండెను. కనుక నాతని యాదేశములలోని మరతులను మరల నిచ్చట వివరించుట అనవసరము. సర్ శంకరు నాయకుగారు ఆగ్రహము జెంది పత్రికలకు వ్రాయుచు వున్నన వైరమునే సత్యమూర్తిగారు ఉపయోగింపదలచిరా? గాంధీ మహాత్ముని వాదనము చెల్లుబడియైనది. ఆయనకోరినటుల వెనుకబడుటందే మనము ప్రవర్తించి యుంటిమేని అతను మనకు స్వరాజ్యము సంపాదించి యుండెడివాడు.

సత్యమూర్తిగారి లేఖలో ముఖ్యమైన శాసనసభల యంతమునుగూర్చి కొంచెము చర్చించి: నావ్యాసమును ముగించెదను. (1) హిందూ పత్రిక ఖండితముగ దెల్పినటుల ద్వంద్వవిధానము గొప్ప అపజయము గాంచినది. అది కొలదికాలమే జీవించి యుండగలదు. చచ్చినట్టియో లేక చానన్నట్టియో గుఱుములకు కట్టుకొని స్వరాజ్యపందెములకై పరుగిడవలెననియా, సత్యమూర్తిగారును, వారి సహకార మిత్రులును గోరెడిది? ఈ పందెము చివరకు లండను జాకొగిల్పిను కథవలె ముగియును. ఒక నేత గుఱుమునండింకను ప్రాణమున్నదని తలంచినను, కాంగ్రెసుసహాయము లేకయే ఆప్రాణములను దీయుటకు సంసిధులుగ నుండువారు కొందఱు గలరు. మరణవేదనలను వినుటకును, చరమక్రియలను జరుపుటకును కాంగ్రెసువారు పూనుకొనుట యెల? (2) కాంగ్రెసు శాసనసభలకు వైశ్వమ్యుని యంగీకరించినచో, కారాగృహములందు దేశీయులు బాధపడు చుండ సక్రమాందోశన నాయకులు ఉద్యోగపడవుల నలంకరించి గుభించు చుండురని దేశము తలంపజూచును. మనము వారిని చెఱసాలల కంటి కాసన సభలలో సంతోషించుచుంటిమి. ఈమార్పు కల్పిచో కాంగ్రెసుకింతకన్న వేరు దురవస్థయుండునా? అప్పుడు కాంగ్రెసు అందఱియవమానము నకును, మామణుకును పాలుగును. (3) కాంగ్రెసువారులు శాసనసభలకు వైద్యవేని పనికిమాలినవారగుదురు. శాసనసభలు ప్రస్తుతముగంభీరోపస్వాసములకేగాక కృత్రిమాపాయాస్వేషము నునకుగూడరంగముగగూడనున్నది. ఈవిద్యయందు యింగ్లీషువారిని ఓడింపవచ్చునను విశ్వాసముయొకను భావతీయులకుండేనేని వారి గొప్పపౌరపాటు బడిరని చెప్పుచున్నాను. ఇంగ్లీషుఉద్యోగులు లేకనే శాసనసభలో నొకపక్షము నేర్పరచి ప్రతిష్ఠంబనల నేర్పాటుచేసి నాటకము సాగింపవచ్చును. కాని అనుభవజ్ఞులగు అంగ్లేయులమధ్య భారతశాసనసభ్యులు, యెట్టి వ్యక్తిత్వములేక అనాచుకు లగుదురు. నిరాకరణోద్యమము స్పష్టమగు విధానమును నూచించును. ద్వంద్వవిధానమునందలి నూత్నములు వానిని బాధింపవు.

“ఈ సంస్కరణముల నెడి ఫలములను తాకవలదు. రుచి చూడవలదు. పట్టుకొనవలదు. అప్పుడే నీకు జీవముండును” అని కాంగ్రెసు ఉపదేశించుచున్నది. అధికారేతరసభ్యులు తమమాటలను, తమ తీర్మానములను, లక్ష్యవైట్టకున్న నిరాకరణావలంబుల కింకను బలముకలుగునని, ప్రభుత్వమువారిని బెడ కింపకుండినచో, ప్రస్తుత శాసనసభలవలన ఏమి లాభముకలుగు నని అనుకొనవచ్చును! కనుక సహకారవాదులకు కూడ నిరాకరణోద్యమము సాయపడుచున్నది. అప్పుడు గన్నరు ఈ కాగ్రహసభ్యుల పిరికినూచనలకు అంగీకారము చూపుచుండురు. (4) సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుతయంత్రంగమును గూర్చి కఠినముగ వ్రాసినారు. “ఉద్యోగములకై పోరాడు స: ఘురు”ని ఆ పక్షమును స్వవహరించినారు. ఈ అభిప్రాయముతో నేకీభవంప నండుట నాకు సంతోషముగనున్నది. అధికామునకువచ్చి నపుడు, ఈ కర్గ మే ఆ న సే ల, ప్ర తి మం త్రి న ర్గ ము ను ఉ ద్యోగము కై ఆ శ ప డు ప త్త ము గ నుండును. ఇతరరాష్ట్రములలోనిమంత్రు తెల్లున్నాలో చూడుడు! వారైనను ఇంతకన్న వైర్యమునాని, నిశ్చలమగు దేశ భక్తిగాని, స్వాస్థ్యత్యాగముగాని చూపిరా? ఏమాత్రమును చూడ లేదు. ఒక్కబీహారునందు తప్పమిగిలిన రాష్ట్రములలో ఏమంత్ర ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానమును ఖండించెను? అతిహింసం దైవను సహకారవాదులుభగీరథప్రయత్నములునర్పించు నిరంకుశాధికార వర్ధమానము వెండితెనమును చూపుటలో పో యి. కా స న

సభలు జీవములేక పనికిమాలినవిగ నున్నవి. బ్రాహ్మణేతర మంత్రంగము ప్రజలవిశ్వాసమును కాపాడుకొన నెంచినచో నారు తమదృష్టమును మార్చుకొనవలె నని నేను తలచుచున్నాను. బ్రాహ్మణేతరులు, ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణేతర యువకులు, తమనాయకుల ప్రాతకాలపు అభిప్రాయములను చెదరగొట్టి వారుప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి ప్రవర్తించునట్లు చేయవలెను. సత్యమూర్తిగారు ఈసంస్కారమునకు అడ్డుపడకుండుట యుక్తము. కొన్నివిషయములలో బ్రాహ్మణేతరులు సత్యమూర్తి గారికన్న దూరదృష్టిగలవారు. సత్యమూర్తిగా కింకను ప్రేమించి మురియుచున్నట్టి ద్వంద్వవిధాన నిష్ప్రయోజకత్వమును, వారు ఆచరకాలములో గుర్తింప గలుగుదురు. ఇంతకాలమునుండి నిరాకరణావలంబులగు నుండిన బ్రాహ్మణ కాంగ్రెసువాదులు తమఅభిప్రాయములను మార్చుకొని శాసన సభల స్వాధీన పరచుకొన ప్రయత్నించుచో పార్టీ వ్యవహారములలో సమర్థులు బ్రాహ్మణేతరులు పోటరులతో నీవిధముగ చెప్పగలరు:— “చూచితిరా, ఈనిరాకరణావలంబుల నిజస్థితి బైటపడినది! వారిటలు సాగినవి కావు. కనుక వారు శాసనసభలలో ప్రవేశించి ఉద్యోగములను సంపాదించుకొనుచున్నారు. వారిని విశ్వసించవలదు. వారినితలు ద్రవ్యమువద్ద తప్ప మిగిలినపు డెల్ల చెల్లుచుండును. రాజకీయములందు కపటస్వభావముతో ప్రవర్తింతురు.” ఇతియేకాక కాంగ్రెసువాదులకు అనకాశమే యుండదని నేను తలంచుచున్నాను. ఇంతకన్నను ప్రతిపాల మైనట్టియు విపరీతమైనట్టియు అభిప్రాయముగల బ్రాహ్మణేతరులు శాసనసభలకు ప్రవేశింతురు. దేశాభివృద్ధిని, కాంగ్రెసు విధానమును, బ్రాహ్మణేతరపక్షపు స్థితిని, గమనించి ఈవైట్టి యూహలకు లోనుకావలదు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది	
గ్రంథములు— నాటకములు	
నర్మదాపురుకుత్సీయము	0-12-0
రాధాకృష్ణ నాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)
సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]
పూర్ణి మముద్రిక— నాటకములు
వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.	
1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు	0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము)	0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట)	0-1-6
4. స్వరాంజ్యందోశనము (వచనము)	0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట)	0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు)	0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె)	0-1-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు)	0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన)	0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు	0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము	0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు)	0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గం॥ తిలకు హరికథ	0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ)	0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు. స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

జాతీయవిద్య

భారతమాతయొక్క ప్రస్తుతపు దుస్థితికి కారణము లనేకములు గలవు. అందు ముఖ్యముగ జాతీయవిద్య లేనిదే.

ప్రస్తుత పాఠశాలలయందు నేర్పబడునట్టియు, జాతీయభివృద్ధి కనునగునట్టియు, ఉన్నతాదర్శములు అంగభాష

మరియు ప్రస్తుతవిద్య పాటకూటి కుపయోగముగ నున్నది. అంగము రాజభాష యగుటచేసి, దాని నభ్యసించిన

పూర్వము గొప్ప ఉన్నతిదశకుండున్న హిందూకుండ లిపుడు పాశ్చాత్యులవలె వేషభాషలందుగూడ నుండ

ఇంతైనను మేల్కొని పాశ్చాత్యమోహమును విడ నాడి, జాతీయ విద్యాభివృద్ధి ను నుట ప్రయత్నింపవలయును.

ఖిలావతు-స్వరాజ్యము

ఖద్దర్ సాధనము

బొంబాయి మహమ్మదీయుల ఉద్యోగము

బొంబాయియందలి వివిధ మహమ్మదీయ సంఘములకు చేరిన దాదాపు నూరుమంది నాయకులు మహమ్మదీయులను

ఖిలావతు, ఏడ్రెయినోషిలు, స్కిగ్నా, గాలిపోతి, డా క్టెస్టు, ఆసియా మైనర్ మున్నగు పుణ్యక్షేత్రములకు కాశా

గాని జాతికి బోధపడదు. విద్యాభ్యాసమునందుగూడ స్వతంత్ర

అంగబలము, బుద్ధిబలము, సాధుశీలము హిందూయోధ తుల సహజభర్తము. ఆర్యసమరపరిశక్తి నిరుపమానము.

ప్రస్తుతదుస్థితికి చింతిల్లి, శ్రీ శంకర భగవంతుల తగిన జాతీయవిద్యాలయముల నెలకొల్పి ప్రాచీనాగరకత ననుస

మహాత్మునియందు మాకు సంపూర్ణ

విశ్వాసము

ఆంగ్ల దేశములో రాజకీయోద్యమము

లుండవలె ననుట

లుండనుతో భారతీయుల సమావేశము

మేనల 1వ తేదీని బొంబాయి క్రాంతిపత్రికా లండన్ విలేజుకు దాపత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:

లుండను నగరములో ద్వితీయ భారతీయుల సాంవత్సరిక సభ ఏప్రిల్ 30 వతేదీన కాక్స్ హాల్లో జరిగెను. భార

తీర్మానములు

1. "స్వరాజ్య సంపాదనకు క్రమతీసికొనమన్న మహా త్మగాంధీ మున్నగు దేశసేవకులలో మాకు సంపూర్ణ విశ్వాస

2. "ప్రపంచమందలి మహమ్మదీయ మతస్థుల సాంఘిక భావమును ఈ సభ వారు ల్లాభించుచుం

3. "కార్మికులై ప్రపంచమునందంతటను విశ్వరాజ్యభివృద్ధికి ప్రధానకారకులుగాన, వారివారిదేశములలో ప్రభుత్వాధికారము

4. "విదేశాధికారులు లేకుండ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి పాటుపడుచున్న విజయ దేశములకు ఈ సభవారి ఆభి

5. "ఆంగ్లదేశము అవసరముగ భారతదేశాధికార మును కలిగియున్నంతవఱకును భారతీయ రాజకీయోద్యమ

6. "భారతీయులకు ప్రతికూలముగ ఉద్వేగప్రచార మును ప్రతిఘటింపవలెను" ఈ తీర్మానమును డాక్టరు శశిబా

శ్రేష్ఠతములును వాటికి కావలసిన భరిత నియమించుటలను అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయములలోను భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించుట జరిగితిరును గాని స్వరాజ్యము పరిపక్వతకు వచ్చు వరకును పరిపాలనా ప్రావీణ్యముగల మనీషులగు బ్రిటిషురాజనీతిజ్ఞుల సలహాను పొందుటవలనను చెప్పకతప్పదు. అందుకు తగినవర్తములనే సంస్కరణము చేర్చరచెను. భారతీయులు ఆత్మవిశ్వాసముతో కపటము తేకుండ సంస్కరణములగు సఫలము చేయటకు శక్తి వందన లేకుండ పనిచేసినచో జాతీయవిజ్ఞానోదయమువలన దేశీయులు కొరచున్న స్వరాజ్యము తప్పక లభించును అని వాచాగారు నుడిచిరి.

అధ్యక్షక నియోజనము

2. హా. కాశ్మీరగృహభ్యంతర వహింపవలెనని బొంబాయి ప్రభుత్వసంఘాభ్యుదయ సర్ అమనలాలుగా రుపపాదించిరి. ప్రభుత్వమును బంధింపవలెనని కేర్పడిన అసహాయోద్యమము నందు మితవ ములకూడ చేరవలెనని ఇటీవల కొందరు హెచ్చరించిరి. కాని యారెండుపక్షములకును అభిప్రాయాలకొని ఖేదము లభ్యుత్థికుముగ స్థిరముగ నుండుటచే యారెండుపక్షముల వారును కలసి పనిచేయుట కవకాశ మేమియును లేదు. బొంబాయి రాష్ట్రమున మంత్రులకును శ్రోతరాజ్యాంగసంఘములకును నివిమనోవ్యయముగొలుగు సర్వవిధముల పూర్తిగా తోడ్పడిరని అమనలాలుగా రు నుడిచిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

కాశ్మీరగృహ ఆశుభోరణిని 1 1/2 గంటలసేపు ఉపన్యాసించిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగూర్చి వివరముగ ముచ్చటించిరి. భారతీయులను అంగ్లేయులను సాహర్ద్రముతో కలసి పనిచేయవలెనని హెచ్చరించిరి. ఇటీవల నాయకులను ఆశ్రయచేసినందువలన అల్లరులు జడగకపోయినను దేశమునందు కాంతి జాలుగా తేడనుట నిశ్చయము. తాము మరల ఆశ్శోలంఘనమును ప్రారంభించెదమని అసహాయవాదులు పలుకుచున్నందులకు యాధిగా జరుగునని తలపడగూడదు.

అసహాయోద్యమము

ఈ యుద్యమము ప్రారంభింపబడినప్పటినుండియు ప్రధాననాయకత్వమును వహించిన మహా నీయుని సద్వర్తనము పరమపూజ్యము. అతని యుద్దేశ్యముల ననుమానించుటకే పీలులేదు. అస్పృశ్యతను తొలగించుట మద్యపానమును నిరసించుట స్వదేశీదీక్షను బాగుగా వ్యాపింపజేయుట మున్నగు సాంఘిక కార్యములను ప్రశంసనీయముగ అసహాయవాదులు నెరవేర్చిరి.

ఈ యుద్యమమువలన ప్రభుత్వముయొక్కయు ప్రజల యొక్కయు సాత్త్వికాల నష్టమైనది. ప్రాణనష్టము కలిగినది 25 వేల మంది దేశీయులు స్వాతంత్ర్యమును కోల్పోయి కారాగృహములందు చిక్కుకొనిరి. ప్రజలలో కష్టభావము ప్రబలి నది. న్యాయసృజనములపట్ల ప్రజల కుండవలసిన గౌరవము పూర్తిగా నశించినది.

ప్రజలభావము

నేడు దేశీయులకు దొరతనమునందు విశ్వాసము పూర్తిగా జోయినది. దొరతనమువారు మనఃపూర్వకముగనే తెలుపుచున్నారని నమ్మువారికొక్కరును కనబడరు. దొరతనమువారే ప్రకటన చేసినను గూడ నిరపయోగమును భావము ప్రజలలో బాగుగా నాటుకొనినది. సంస్కరణముల చట్టమును ప్రజల మేలుకోరక తాముపయోగింపదలచిరి మనమాట నిశ్చయమని ప్రభుత్వమువారు యజ్ఞపుచ్చేయవలెనని దేశీయులు కోరుచున్నారు. కేవల విరోధాధ్యక్ష కాశ్మీరములగు సవరాధ్యక్షులనే నేసిన వేలకొలదిమందియువకులకు క్రమముగ త్వరలో విడుదల చేసిన గాని కాంతి వెలగినదు.

సంస్కరణములలో మార్పు

సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నొసంగుదని బ్రిటన్ దొరతనమువారిని కోరుటయే మన ప్రథమకర్తవ్యముగాని దానికిది అదనగాదు. మరల కావలసిన నియోజనము జరిగిన పిమ్మట నియోజితమైన సభ్యులు సమావేశమై యొకవిధానమును సిద్ధపరచి దాని నామోదించుటకు పార్లమెంటువారిని కోరవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వసంఘమున గూడ బాధ్యతను నెలకొల్పవలెననియొక యుక్తుడగు గుటకు నేనంగీకరింపను. అట్టి దీనిని నా అన్ని కార్యాలయములను మనకధికారము చేపారదు. ఒకటి రెండుకాఖలమైన మాత్రమే అధికారము లభించును అంగ్లేయులకును భారతీయులకును సంబంధము సరికముగ నుండవలెను. వివాదములు కలిగినపుడీ విషయము మనము మరచిపోవుచుండుము. అంగ్లేయులు భారతీయుల పట్ల తరుచిని నెరవేర్చవలసి యున్నది. అప్పుడప్పుడు ప్రతిఘటనలు కలుగుచుండినను సమాధానమును తదుర్భుజుననుమండవలెను. మా అభిప్రాయములకు విపరీతార్థము అనాలోచింపవలదు. మామందు విశ్వాసముండును. మాలోపములను పేక్షింపుడు అని మనము (దేశీయులు) తరుచు అంగ్లేయులను కోరుచుండుముగాన అంగ్లేయుల పట్ల గూడ మనమిట్టిభావములనే కలిగియుండవలెను. అంగ్లేయులు ప్రాణాపగరము వచ్చువరకును మార్పు నంగీకరింపదు. వారికప్పుడు భావ తీవ్రత కలుగును. అప్పుడు అంగ్లేయులు మార్పునంగీకరింతురు. భారతీయులు వేదములలోని అమూల్యవిషయములను ఆశ్రయించి బోధింపగోరుచున్నారు. ప్రాచ్యనైతిక విధానమును మరల ప్రబలచేయగోరుచున్నారు. కాన అంగ్లేయులలో తరుచు భావతీవ్రత కలుగునట్లు చేయగల పరిస్థితులనుగూడ భారతీయులే కలుగజేయవలెను. ఈ విషయమున నేను అసహాయవాదుల పద్ధతిననుసరింప గోరెదను. తమకే కష్టములను తెచ్చివెట్టుకొని నైరాగ్యముతో వారి ననుభవించుటయే అసహాయోద్యమ మూల సిద్ధాంతము. ఈ కష్టసహిష్టతా విధానమునే క్రూరపరిపాలకుని మొదట కష్టభాగునిగను పిమ్మట సంతృప్తిని గను పిమ్మట బాధానివారకునిగను చివరకు ప్రేమాన్వితుడగు సోదరునిగను చేసెదమని అసహాయవాదులు నుడిచిరి. ఇది అసహాయవాదులకు వలెమితవాదులకును అచరణయోగ్యమని కాశ్మీరగారు నుడిచిరి.

7 వ తేదీ సభ

7 వ తేదీని 200 మంది మాత్రమే వచ్చిరి. అనేకవిషయములను గూర్చి తీర్మానము లామోదింపబడినది. 7 వ తేదీ సాయంత్రమున సభ విరమింపబడినది. బొంబాయి ప్రభుత్వ మంత్రులు గూడ సభలో చాలక్రద్ధతో పనిచేసిరి. తీర్మానములు

1. బొంబాయిరాష్ట్రమున నియోజకులకు విధులను బోధించుటకు గట్టిపర్మాటులను చేయవలెను. అందులకోక ప్రధాన సంఘము నేర్పరుపవలెను.
2. సంపూర్ణ స్వతంత్రపాలనమును హిందూదేశమున కొనగలుగుట ఇండియామంత్రులను పార్లమెంటును చురుకుగా పనిచేయవలెను. అందులకు మొదటరాష్ట్రములకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత్తరభుత్వము నియ్యవలెను. ఇండియా దొరతనమునగూడ బాధ్యత నేర్పరుపవలెను.
3. మితవాదులు న్యాయసమ్మతమగు ఆందోళనమునే అనుసరించెదరు.
4. బొంబాయి దొరతనమున ఆదాయపుపన్ను పెరిగిపోవుచున్నది. అందధికభాగమును బొంబాయి దొరతనమున కేయవలెను.
5. ప్రభుత్వకార్యాలయ భారతీయులను హెచ్చుగా కీర్తనముగా నియమించవలెను.
6. బొంబాయి దొరతనమువారు ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గింపవలెను.
7. రూపుదక్షిణ అగ్రికాలలో భారతీయులకు సమాన గౌరవమును చూపవలెనని భారత కావనసభవారుచేసిన తీర్మానము నిసభవారు పూర్తిగా నంగీకరించుచున్నారు.
8. మాంటాగూగారి రాజీనామా కీ సభవారు చింతించుచున్నారు. మాంటాగూగారు చేసిన సేవను ప్రశంసించుచున్నారు.
9. నిమ్నకాతులకును ఆహారక జాతులకును సమానముగ విద్య నేర్పుటకును ఉద్యోగముల నిమ్నకులకు క్రమత్వమువారు గట్టి ప్రయత్నము చేయవలెను.
10. గత మాడు ఏండ్లలోను నైనికవ్యయ మత్సరికముగ పెరుగుట చాల హానికరము. అందువలన పన్నులు హెచ్చింపవలసి వచ్చినది. ఆదాయముకంటె వ్యయ మధికమైనది. గాన దొరతనమువారి నైనికవ్యయమున యధాత్మావ్యయమునకిది తగ్గింపవలెను.
11. భగవదేవు మహమ్మదీయులు కొరిసరిని టర్కీసంధిని మరల సవరించి వారికి మతానుగుణ్యములగు పౌరత్వములను పార్లమెంటువారు కలుగజేయవలెను.
12. జాతీయతను నిర్మించుటకు దొరతనమువారు చురుకుగా పనిచేయవలెను. ప్రాథమిక, పరిశ్రామిక పాఠశాలిక విద్యలను విస్తరింప జేయవలెను. వ్యవసాయమును సక్రమముగ వృద్ధినింపింప చేయవలెను. సహకారపద్ధతులను గృహపరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహమిచ్చి వృద్ధిచేయవలెను. వాణిజ్య పరిశ్రమల కొరకు అడవుల సభివృద్ధి నొందింపవలెను. అను తీర్మానము లామోదింపబడినది.

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ పౌరులు పన్నులు చెల్లించకుండుట

ప్రజల ప్రతికారము

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘ సభ్యులు విద్యా కాల విషయమున ప్రభుత్వ సహాయమును నిరాకరించుటచే ప్రభుత్వమువారు ఆసంఘమును రద్దుపరచి శ్రోతసంఘము నేర్పరచిరి. తత్కారణమున శ్రోతసంఘమునకు పన్నులు చెల్లింపకూడదని 15 వ తేదీని అహమదాబాదులో నాయకులు నిశ్చయించిరి.

చారిత్రా కేసువిచారణ

6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రామబాను, భూతరాజు, జనూరు అను ముగ్గురు ముద్దాయిలును నేరము నొప్పుకొనిరి. తమ్ము కరుణింపవలెనని న్యాయాధిపతిని కోరిరి వారిలో రామబానుకు మతిస్థిరము సరిగా లేదు. తక్కినవారిద్దరును 10-18 ఏండ్ల కుర్రవాండ్లుగాన వారిని ముగ్గురుని వదలివేసిరి.

ప్రజలలో నిరుత్సాహము

కాంగ్రెసు ప్రచారకులే కారకులు

విఠలబాయి పటేలుగారు

6 వ తేదీ రాత్రి అహమదాబాదులో నొక సభలో నుపన్యసించుచు విఠలబాయి పటేలుగారు నిరుత్సాహమును గూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. అసహాయవాదులకును ప్రభుత్వమునకును సంఘర్షణమును ఉద్దేశమున కలుగుచుండ చూడగోరక కాంగ్రెసు ప్రచారకులకును యితరులకును మాత్రమే నిరుత్సాహము కలిగినది. దేశీయులకుగూడ నిరుత్సాహము కలుగక పోలేదుగాని తాముగూడ మాత్రమేకారాధనముకోరక కష్టముల ననుభవించ వలకాకము తొలగిపోయెనని మాత్రమే వారి కాకాభిప్రాయము కలిగినదని పటేలుగారు నుడిచిరి.

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు

మహాత్ముని చూడగోరుట

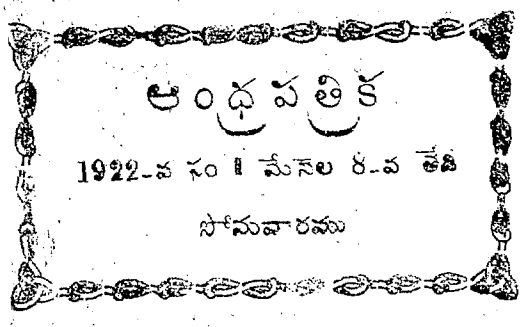
ఉద్యోగులు నిరాకరించుట

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు మహాత్ముని గుండర్శింక గోరి మోడు వారములక్రితము ఎరవాడకుండులు నూతన్నం టుకు వ్రాయగా ప్రస్తుతము వీలులేదనియు మీ లేఖకు చెరసాలల యివ్వెక్కరు జనరలుకును ప్రభుత్వ సంఘసభ్యున (నహామమెంబరు) కును శంపినిననియు అతడు కస్తూరీబాయిగారికి తెలియజేసినది తెలియచున్నదని అహమదాబాదులో ప్రకటింపబడుచున్న 'ఎంథు' అను వారపత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

పై క్కలి

గత 28 తేదీని మాగ్రామం జేవాలయములో జిల్లా కాంగ్రెస్ సభ జరిగెనుయందును న్యూనెన్ను కేసుక్రింద తెలుగునే లోపలికిరానిచ్చి పోతీసువారలను రానిచ్చివారు కారని కోమలలో యేదీద సత్యకారాయణమున్న పోతీసు సహాయస్నేహితుల లెచ్చెచ్చేసిరి 29 తేదీని విచారణజరిగెను. ఇద్దరికి 24 వారం కోజాలు కలిపివేసివదిచి వారిని 6 వ తేదీని ఉదయం విడిచివెట్టిరి. గ్రామంలోయున్న ప్రజలు వీరిని తీసుకొనివచ్చుటకు పూలదండలు పట్టుకొని భజనచేస్తే కొద్దకు 30 గజాలు దూరము ఉండిరి. వారిద్దరిని తిరిగి భజనలో గ్రామంలోనికి తీసుకురావడమయినది. వచ్చినవెంటనే పోతీసు సహాయస్నేహితులగున్న యిద్దరుకాకస్తవల వచ్చి టంకాల రంగన్నగారిని, టంకాల వెంకటరాజుగారిని, యేదీద సత్యకారాయణగారిని, చంద్రసాని చిన్న అప్పలస్వామిగారిని, ముడియా సుందరప్పగారిని, ముడియా సూర్యసారాయణగారిని, కాపల చిన్నయ్యగారిని, టంకాల చిన కృష్ణమూర్తి నున్ను, 8 మంది పబ్లిక్ రోడ్డుపై పాటలుపాడి, ప్రజలు యొక్క రాకపోకలకు అడ్డుబెట్టిన సూనెన్ను యాళ్ళక్రింద అరెస్టుచేసి 4 గంటలుకాలము ఉంచి మేజిస్ట్రేటుగారియెద్దిట తీసుకొనివెల్లిరి. కేసు 8 తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

(ఒకటితేఖరుడు)

బొంబాయి విలేవాదులసభ

—:0:0:0:—

గత శనివారమున, ప్రథమ బొంబాయిరాష్ట్ర మిత్రవాద సమావేశము గా శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి యధ్యక్షతక్రింద గూడెను. శాస్త్రిగారికి యూరపుఖండమునం దుండునప్పటికిని హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటికీ, క్రొత్తసంగతులు కొన్ని తెలిసినవి వారి యువన్యాసభారణి బట్టి గ్రహించవచ్చును. ఆస్థానియే తెలుసు వారైనను జూచిన, ఇంగ్లీషువారికిని భారతీయులకును మధ్య పరస్పరసానుభూతి సద్భావములు ప్రబలవలెనని శాస్త్రిగారు చెలిపినట్లు గానించును. ఇంతియగాక, ఇటీవల జరిగిన ఆరెస్టులవలన బైటికి ఆల్లరులు గలుగకబోయినను, దేశమునందు అంతరంగమున నిజశాంతి లేకుండుట శోచనీయమని, శాస్త్రిగారు పలికిరి. నిర్బంధములు దేశమునందు ఆశాంతిని ప్రబలజేయుచున్నవనియు, అధికారులు దలచినట్లు శాంతికి తోడ్పడుట లేదనియు, ప్రభుత్వపుమేలు గోరెడి శ్రీనివాసశాస్త్రిగారే చెలుపుచున్నారు. అధికారులు తప్పుచోవ ద్రోశ్చీరనియు, వారు తలపెట్టిన కార్యము నెరవేరుటకు మారుగ విధలమగుచున్నదనియు, స్పష్టమగుచున్నను, నిర్బంధవిధానమునే వారు శరణ్యముగ నైకొనుచున్నారు. దానివలననే, అశాంతి నడగద్రొక్కటకు వారు పూనుచున్నారు. శాస్త్రిగారు చెలిపిన సంగతులయినను, వారికి నచ్చునని తోచదు. నాయకులను బంధింపవచ్చును. దేశభక్తులను పలువురను కారాగృహమునకు బంపవచ్చును. సభలను నిషేధింపవచ్చును. ఈరీతిన భిన్నాభిప్రాయము విరుపించుకుండజేయవచ్చును. కాని, హృదయమును మార్చ నేరీతరము? కారాగృహములలోనికి వెదిలి నవారిలోను, నెలుపలనున్నవారిలోను ఏకభావమే వ్యాపించియున్నది. నిర్బంధములు దానిని తొలగింపక మరింత పెంచును. శాస్త్రిగారు రెండుచేతనే, దేశమునందు నిజశాంతి లేదని కనిపెట్టగలిగిరి. ఇంగ్లీషువారిమధ్యను, భారతీయులమధ్యను సానుభూతిసద్భావములు ప్రబలవలెనని శాస్త్రిగారు కోరుచున్నారు. అది ఎటుల ప్రబలునో తెలియకున్నది. ఆరెస్టులు మొదలగు నిర్బంధములు సద్భావప్రవర్ధనమునకు తోడ్పడునా? ప్రజాశయనిరోధము సద్భావప్రవర్ధనమునకు సహకారియగునా? ఇందుకు ప్రతిక్రియ ఇంగ్లీషువారిచేతులతోనే గలదు.

అది ఏది? ప్రజాశయసాఫల్యమే. ఇందులకు ఇంగ్లీషువారు పూనుకొనవలయును. భారతీయులు సద్భావప్రవర్ధనముకొరకు శక్తివంచనలేకబనిచేయుచున్నారు. వారిని శాధపెట్టుచున్నవారిపై సయితము పగ సాధించుట లేదు. జ్యేషఠులు చూపుట లేదు. ఇతరుల మూలమున కలిగెడి బాధలను వారే స్వయముగ ననుభవించుచున్నారు. ధర్మపథమున నడుచుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారు గూడ ధర్మపథమును ద్రొక్కుచో, సుహృద్భావము ప్రబలును. ఈ సంగతిని, శాస్త్రులుగారు ఇంగ్లీషువారికి

బోధింపవలయును. భారతీయుల నీ విషయమై హెచ్చరింప నక్కర లేదు. మరియొకసంగతిని గ్రహించవలయును. ఆరెస్టులు ప్రబలుచున్నను, బైటికి ఆల్లరులు జరుగలేదని శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. ఇందుకు కారణము, అహింసాబద్ధమగు సహాయనిరాకరణోద్యమమే. మహాత్ముని యువదేశమహినుచేతనే, దేశము చార్జన్యమునకు చార్జన్యమును ప్రతిక్రియగ నుపయోగింపలేదు. ప్రపంచచారిత్రమునం దిది అసాధారణవిషయ మనుటకు సందియము లేదు. పశుబలమునే ప్రధానసాధనముగ నంగీకరించిన దినములలో, అహింసను మహాత్ముడు మూలసాధనముగ నైకొని, దాని విలువను ప్రపంచమునకు జూపుచున్నాడు. దేశమునందు చార్జన్యము లేకుండుట నిరాకరణోద్యమవ్యాప్తికిని, ఉద్యమజలమునకును, పవిత్రతకును ఫలిత మనుట నిస్సంశయము నిరాకరణోద్యమప్రభావము శాస్త్రిగారికి సయితము గోచరింపక బోలేదు. నిష్కళింక చారిత్రుడును, సద్భావభరితుడు నగు గాంధీమహాత్ముడు, నిరాకరణోద్యమమును మొదటినుండియు నడుపుటచే, ఉద్యమమున కెంతయు లాభించెనని, శాస్త్రిగారు చెలిపిరి. ఉద్యమనాయకునితోబాటు, ఉద్యమాశయములును, ఉద్యమపద్ధతులును, ఉద్యమసాధనలును, పవిత్రస్వభావము గలవనుటకు సందియము లేదు. ఇట్టిస్థితిలో, ఉద్యమనాయకుని ఆరువత్సరములు నిర్బంధించి, ఉద్యమమును బలవంతముగ నణచివేయ నెంచుట, ఎంతవరకు ధర్మమోయాహింసవచ్చును. శాస్త్రిగారు వెనుక నెటులదలచినను, మహాత్ముని నిర్బంధమొర అవ్యక్తమౌతప్పుచున్నది గ్రహించుట సమాజసముగనుండును.

నిరాకరణోద్యమము సాంఘికరంగమున జేసిన యువకారమును శాస్త్రిగారు కొనియాడిరి. మద్యపాన నిషేధమునకును, స్వదేశోద్యమ వ్యాపనమునకును, ఆస్పృశ్యతా నివారణమునకును సలిపిన కృషి శాస్త్రిగారి కచ్చెరువు గలిగించినది. కాని, ఈయద్యమము చెడుగులగూడ గావించినట్లు శాస్త్రిగారు భావించుట వింత గాదు. విప్లవభావమును వ్యాపింపజేసి, లా ఆర్డరుల కీ యుద్యమము భంగము కలిగించెనని శాస్త్రిగారుచెలుపుచున్నారు. ఇది అధికారులు మామూలుగ చెలిపెడి వాక్యమే గాని పేరుగాదు. ప్రజల మనోభావములందు, ఈ యుద్యమము పరివర్తనము గావించెననుటకు సందియములేదు. భావదాస్యమును తొలగించుటచేతనే, స్వాతంత్ర్యభావము వెల్లివిరియుచున్నది. కాని, భావపరివర్తనముపేరు, చార్జన్యసహితమగువిప్లవముపేరు. అట్టి విప్లవమునకు, నిరాకరణోద్యమము చోటియదనుట స్పష్టము. అందుచే, విప్లవ మనుపదము నుపయోగించునపుడు, విమర్శకులు నిరాకరణోద్యమ స్వభావమును గ్రహించి ప్రసంగించుట యుక్తము. లా, ఆర్డరులకు భంగము కలిగిననుట, దూరాలోచనలేని ప్రసంగము. లా, ఆర్డరులకు ప్రజానుమతియే ముఖ్యధార మని రాజ్యాంగతత్వవేత్త లంగీకరించియున్నారు. పశుబలమే పాలనమునకు ముఖ్యధార మను అస్తిను సిద్ధాంతము చాలకాలముక్రిందటనే నిరాకరింపబడెను. అందుచే, లా ఆర్డరులను సురక్షింపవలెనని, ప్రజాభిప్రాయానుగుణ్యముగ పరిపాలించుటయే ముఖ్యము. ఈసత్యమును గ్రహించినచో, నిర్బంధములవలన లా, ఆర్డరులను రక్షింపగలమును దురభిప్రాయము తొలగిపోయెడిది. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదియు, న్యాయాధిపతియు నగు రీడింగుప్రభువు సయితము, లా, ఆర్డరుల నిబంధనమును గ్రహించుటలేదు. లా, ఆర్డరులు పీనలుకొడు, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకొడు మొదలగు చట్టములలో నిమిడియుండునని తలచుచున్నారు. నిర్బంధపద్ధతికి లోబడకుండుటచే లా ఆర్డరులకు భంగము

కలిగె ననుట విపరీతము. శాస్త్రిగారు నిరాకరణోద్యమవైఖరిని గ్రహింపరయిరి.

లా, ఆర్డరులకు భంగము కలిగించునది, జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధము. ఇందులకు అధికారులు తుర్రవాడులుగాని, నిరాకరణావలంబులు గారు. ఇరువదియైదువేలమంది సోదరదేశీయులు నిర్బంధితులగుట, నిరాకరణోద్యమపు చెడుగులలో నొకటిగ శాస్త్రిగారు పేర్కొనిరి. కాని, ఇందువలన నెల్లడియగునది నిరాకరణోద్యమపు చెడ్డతనము గాదు. ప్రభుత్వవిధాన మెంత యసభ్యముగ నున్నదో, న్యాయ మెటుల పాటింపబడుటలేదో, స్వాతంత్ర్యమున కెటుల భంగమగుచున్నదో వెల్లడియగును. నిరాకరణోద్యమపు చెడు తనము గాక, దాని యుత్కృష్టతయే వెల్లడియగుచున్నది. దేశీయులు పలువురు దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు ఎటుల యర్పణజేసిరో, తేటతెల్లమయినది. దేశమాత కొరకు, వేలకొలది భారతీయులు ఎక్కి యిడుమల గుడుచుట కయినను సంసిద్ధముగ నున్నపుడు, భారతమాత ధన్యతగాంచదా? ఈ సంసిద్ధతయే, స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆశను పురికొల్పుచున్నది. లా, ఆర్డరుల కిట్టి త్యాగభావము విరుద్ధము గా జాలదు. ప్రభుత్వమునెడ ప్రజలలో నిత్య విశ్వాసమును, ఇంత యనుమానమును ఇదివర కెన్నడును ప్రబలి యుండలేదనియు, ప్రభుత్వప్రకటనములు నిరర్థకములని ప్రజలెంచుచున్నారనియు, శాస్త్రిగారు గ్రహింపగలిగిరి. ప్రజల దృక్పథమునకు ప్రబలకారణములు గలవు. ఇంతివరకును చేసిన వాగ్దానము లనేకములు చెల్లలేదు. పంజాబు దుర్జయములకు న్యాయము గలుగలేదు. కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారము గాలేదు. అధినివేశ రాజ్యభారతీయుల స్థితి చక్కబడలేదు. ఈ సంగతులను గూర్చి ముచ్చటించ విలులేదు. ప్రజలకు ఏవిధమునను దరిత్రోప గానింపనపుడు, గాంధీ మహాత్ముడు స్వయం సహాయమంత్రమును బోధించెను. భారతీయుల కిప్పుడు గావలసినది వాగ్దానములును ప్రకటనములు గావు. వీనియందు విశ్వాసము దొలగిపోయి చాలకాల మయినది.

ప్రజాశయములను ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచి, తమ వాగ్దానములను చెల్లించుకొనునట్లు, శాస్త్రిగారు ప్రభుత్వమును ప్రేరేపింపవచ్చును. అట్టిపనిని నిర్వహించుటకు మారుగ బ్రిటిషు పరిపాలనమును విదేశములలో సమర్థింపబూనుకొనుట వ్యర్థపుపని యని తోపకమానదు. ప్రస్తుతసమయమున దేశమునందుండి ప్రతివారును సాధింపదగిన కార్యము లెన్నియో గలవు. శాస్త్రిగారి యుద్దేశమెటులున్నను, ప్రస్తుతస్థితి వీరికి కొంతవర కయినను చెలిపినచ్చె ననుటకు సందియము లేదు. టెక్నికలు నేరములను జేసి కారాగృహములలోనికి వెదికిన వేలకొలది యువకులను ముందుగ విడిచిపెట్టిన గాని, శాంతికి అభ్యంతరము తొలగదని శాస్త్రి గారే చెలుపుచున్నారు. నిర్బంధవిధానమును తమ యక్కరలకొరకే ప్రభుత్వమువారు విడనాడవలసిన అవసరము గనుపించుట లేదా? కాని, శాస్త్రిగారు రయినను, ప్రభుత్వాభిప్రాయమును మార్చగలుగుదురని తోచదు. ప్రజల దృఢశంకల్పమువలననే, అది మారి పోగలదు. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును కోరుటకు గాని, కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను కోరుటకు గాని ఇది సమయము గాదని, శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. మరల ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట, శాసనసభాప్రతినిధులు గలసి పార్లమెంటు సభకు విన్నవింపవలెనట. స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు ఎన్నడో గాని తరుణము రాదని తలంచునంత వరకు అది రానేరాదు. నిజ మేమనిన, ఆ తరుణ

మెప్పుడును ఎదుటనే యుండును. ప్రజలు దృఢ సంకల్పముతో స్వరాజ్యసంపాదనమున కెప్పుడు పూనుదురో, ఆపుడే యది సిద్ధించును. ఈ సంగతిని గుర్తెంగియే, ప్రజలు పాటబడుచున్నారు. స్వయంకృషిపైనేనే స్వరాజ్య మాధారపడియుండుననియు, ఇతరుల యన్త్రహముకొరకు వేచియుండ నక్కరలేదనియు, వారు భావించుచున్నారు. అందుచే మరల పార్లమెంటుసభకు రాయబారములను పంపి, విఫలమనోరథులై, ఆశాభంగము గనుబడిచుట వారి కిష్టము లేదు. స్వరాజ్యసాధన ప్రజలయొద్దనే గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధియు, వారి వశమునందే గలదు. ఇంగ్లీషువారి యుదారాశయములు, తరుచుగ బయల్పడునటుల భారతీయులు మెలగవలయునని, శాస్త్రీగారు హిత మొసగుచున్నారు.

ఇంగ్లీషువారిపై పగసాధించుట భారతీయుల యుద్దేశ మెంతమాత్రమును కాదు. వారియెడ న్యాయముగ బ్రవర్తించుటకే, భారతీయులు యత్నించుచున్నారు. కాని, వారితో సరిసమానులుగ మెలగుటకు భారతీయు లగీతంతురేగాని, వారికి అడుగులు మడుగులొత్తుట కంగీకరింపరు. ఇందుచేతనే భారతీయుల యుద్దేశములనుగూర్చి విపరీతార్థములు గావించబడుచున్నవి. నిరాకరణావలంబులు లేమ ప్రత్యక్షులయెడ నవలంబించెడి పద్ధతిని మితవాదులుగూడ నవలంబింపవలెనని, శాస్త్రీగారు హెచ్చరించుటబట్టి నిరాకరణోద్భవక్రేష తను గ్రహింపవచ్చును. ఈపద్ధతిని శాస్త్రీగారే వర్ణించిరి. బాధలనన్నిటిని తామే సంతోషపూర్వకముగ భరించి, నిరంకుశప్రవర్తకుని మొదట పశ్చాత్తప్తుని గావించుటయు, పిమ్మట వానిని చక్కబరచి, పరస్పరప్రేమను పెంచుటయు, నిరాకరణావలంబుల యుద్దేశమనియు, అటుల వారుచేయ గలిగిన పనిని మితవాదులుగూడ అనుసరింపవచ్చుననియు, శాస్త్రీగారు నుడివీరి. నిరాకరణోద్భవమునందు, ఈమాత్రమయినను గుణము కలదని శాస్త్రీగారు గ్రహించినందులకు సంతసము. బొంబాయి మితవాదసమావేశ తీర్మానములు మామూలు స్థానలతో గూడుకొనియున్నవి. స్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రజలు స్వయముగ సలుపదగిన కృషిని వ్యక్తపరచుటలేదు. నిర్బంధములగూర్చి అసమృత్తి నయినను దెలిపినటుల గనుపింపదు. పంజాబుసమస్య నెత్తుకొనలేదు. శుష్కతీర్మానములతోను, ప్రార్థనలతోను, జాతీయపునర్నిర్మాణము కొనసాగినారు. మితవాదులును, జాతీయవాదులును కలసి పనిచేయుట అసంభవమని సోచిమన్ లోల్ నీతాల్ వాడుగాను దెలుపుచున్నారు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యుల కిది అసంభవము గావచ్చునుగాని, నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు అసాధికార మితవాదు లేల పూనుకొన గూడదో తెలియకున్నది. అయినను స్వయంకృషిపై మితవాదుల కింకను నమ్మకము గుదురలేదు. ప్రజాశక్తిపై అభిమానము గలుగలేదు. వారి దృష్టి ఇంకను సముద్రమున కావలనే ప్రసరించుచున్నది గాని, లోని కంతగ జొచ్చుటలేదు. ఇట్టి ధ్రువ దొలగనంతవరకు, స్వయంసహాయపు ఉత్కృష్టతను వారు గ్రహింపనేరరు.

బెజవాడ మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

బెజవాడ మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు నాలుగైదు దినములలో రానున్నవి. ఈ ఎన్నికలు సకాలమునకు జరుగక కాలవిలంబ మొనడునను బెజవాడ పురజనులందు గలిగిన యసంతృప్తి యందరకును దెలిసిన విషయమే. ఎన్నికలను జరుప

నపుడు పన్నుల డీయట్ యసంగతమని కాశేత్వర రావుగారు బోధించినందులకు వాతాని సభికారులు స్వరాజ్యశ్రమమున కంపి వారి నిరంకుశప్రభుత్వమును వ్యక్తము చేసిరి. ఈ సందర్భమునందు చేత జిక్కినవాని నేల విడువవలయు నని యొక యున్నతాధికారి తెలిపినట్లులు తెలియుచున్నది. అధికారదృష్టి కిది నిదర్శనము. ఇంతవర కెమిజిగినను ఇపుడెన్నికలను న్యాయమార్గమునను నడుపుట యధికారులకును ప్రజలకును కర్తవ్యముగ నున్నది. ప్రజలు తగిన ప్రతినిధుల నెన్నుకొని బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటికి కీర్తిని గడింపవలయును. ఎవరు మాయమాటలను చెప్పినను మోసపోక దేశ సేవాత్మకులును నిర్భయస్వాంతులును నైన ప్రతినిధుల నెన్నుకొని వారి స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును నియోజకసర్గము వెల్లడి చేయవలయును. అధికారులు ఎన్నికలను న్యాయమార్గమునను నడుపుటకు బ్రయత్నించి ప్రజావిశ్వాసమునకు బాత్రులు గావలయును. దినవహి హనుమంతరావు పంతులు గారభ్యర్థులుగను నిర్ణయాధికారులుగను నుండుట యసంగత మని బెజవాడ విశేషకులు వ్రాసిన వ్యాసములు తెలుపుచున్నవి. ఎన్నికల సమయమునందు నిర్ణయాధికారులు సంజంధము లేని తలస్థులుగ నుండుట న్యాయముగ నుండును. మ్యునిసిపలుసభ్యు లీవిషయమై ప్రభుత్వాధికారులకు విన్నపమును పంపినట్లులు తెలియుచున్నది. కాని దాని పర్యవసాన మేమైనదియును తెలియలేదు. ఎన్నికలు క్రమముగ జరుగకబోయినపుడారంభమునుండియును పూర్వపు కలతలు నృద్ధిని బొందుటయును మిత్రభేదము గలుగుటయును సంప్రాప్తమగును. అనుభవముగల దినవహి హనుమంతరావు పంతులుగారభ్యర్థులుగ నుండి గెలుపొందుటకు బ్రయత్నించుట యాచితమైనను ఎన్నికలను నిర్ణీతమైన న్యాయమార్గమునను నడిపి వాదప్రతివాదములకును అపోహలకును అవకాశములను గలుగజేయకుండురు గాక! యని నమ్ముచున్నాము.

కొరగాని నిరోధములు

మూడువారముల క్రిందట, గాంధీమహాత్ముని సతి, మహాత్ముని జూచుటకు యర్రవాడా జయిలు సూపరిక టెండెంటుగారిని కోరియుండగ, వారందుల కనుజ్జ యొసగలేదని, “ప్రజాబంధు” అను పత్రికకు దెలిసెను. మహాత్ముని భార్యను, మహాత్ముని జూడనిచ్చుచో నేమిసప్తము వాటిల్లునో తెలియదు. ఇట్టి నిరోధములవలన, మహాత్ముని గౌరవమునకు భంగము వాటిల్లదు. కాని, కారాగృహపరిపాలనాస్వభావము మాత్రము వెల్లడియగును. లోకోత్తరపురుషుడగు మహాత్మునిపట్లనే ఇటుల ప్రవర్తించుచున్నపుడు, తక్కుంగల నారిసంగతి జెప్పనేల?

సానికవార్తలు

పల్లికులకొంటు కమిటి:—చెన్నై శాసనసభ పల్లికులకొంటు కమిటియందు 1922-23 సంవత్సరమునందు యీ కింద పేర్కొనబడినవారు సభ్యులుగ నుండెదరు. గవర్నరు గారిచే నియమింపబడినవారు (1) గౌ. సర్ ఛార్లెసు టాడుహంటు (2) డి. బి. టి. దేశికాచారి (3) డబ్ల్యు. ఎ. ఆత్మగౌండరు గారు. అసాధికారసభ్యులచే ఎన్నుకొనబడినవారు (1) రావుబాదరు సి. వి. యస్. సరిసింహరాజు (2) కాపుబాదరు పి. సి. ఎలిరాజులు నాయుడు (3) పి. టి. శాజ్ (4) వి. మునుస్వామి నాయుడు (5) సయ్యతు మహమూద్ బాషా సాహెబు బాదరు (6) యస్. అయ్యదసామి ఉడయరు (7) యం. ఆర్. సేతు రామస్వామి అయ్యరు (ప్రచురణసంఘము.)

చెన్నై విశ్వవిద్యాలయము:—కోయంబూర్ నందలి వ్యవసాయకళాశాల విశ్వవిద్యాలయపు అదరణీయం దుండవలయు ననియు, వ్యవసాయమునకు సంబంధించినపరీక్షాకౌన్సిలి విశ్వవిద్యాలయమువారు జనుపవలయు ననియు అందు కృతార్థులైనవారికి పట్టము లొసంగవలయు నని చెన్నై విశ్వవిద్యాలయపు సెనెటువారు తీర్మానముల గావించి తదనుగుణముగ విశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనలో సవరణను గావించిరి. ఈ సవరణలను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారని ప్రభుత్వపు టుత్తరు వొకటి ప్రచురింపబడినది.

బి. ఎ. పరీక్షలు:—ప్రస్తుతము బి. ఎ. పరీక్షల యందు నూటికి 40 వంతున మార్కులు పొందినవారే కృతార్థులైనవారుగ పరీక్షింపబడుచున్నారు. అట్లుగాక నూటికి 35 వంతున మార్కులు పొందిన విద్యార్థులందరు పరీక్షింబుకృతార్థులైనవారుగ పరీక్షింపబడవలయు ననియు, పరీక్షయందు కృతార్థులైనవారిని మాడు తరగతులుగ విభజింపవలయు ననియు చెన్నై విశ్వవిద్యాలయమువారు తీర్మానించి తదనుగుణ్యముగ విశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనల సవరించిరి. ఈ సవరణల ప్రభుత్వవారు రామోదయించుచున్నారని ప్రభుత్వపు టుత్తరు వొకటి ప్రచురింపబడినది.

ఆర్థికస్థానిక సంఘము:—ఈక్రింద పేర్కొనబడిన వారు చెన్నై శాసనసభ ఆర్థికస్థానిక సంఘమునందు 1922-23 సంవత్సరమున సభ్యులుగ నుండెదరు. గవర్నరుగారిచే నియమింపబడిన వారు (1) సర్. ఛార్లెసు టాడుహంటు (2) సర్. జె. యస్. సింపుల్ (3) ఎ. యం. మర్కాగలు అసాధికారసభ్యులచే నెన్నుకొనబడినవారు (1) పి. రంగనాథం తెండలియారు (2) పి. సుబ్బరాయ్ (3) భాకర్ బాదరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు బాదరు (4) డి. తణిశాచలంశెట్టి (5) పి. నటేశమొదలి (6) రావు బహదరు టి. ఎ. రామలింగం శెట్టి (ప్రచురణసంఘము.)

కలకత్తా చెలసాల అల్లరుల విచారణ కలకత్తా, మే 5:—శేకు ఫిఫ్ (వెనెడెస్సీ మేజిస్ట్రేటు) కలకత్తా చెలసాల అల్లరులనుగురించి ముగ్గురు ఖిందీలను విచారించెను. గోపిసింగు అను మొదటి సాక్షి ఒకఖిందీ కార్డురు చేతిలో నుండి వివాద్యుడును బహువంతులతో గైకొని ననియు, ఇంకొక ఖిందీ ఒక సిపాయిని కత్తితో బాధించె ననియు చెప్పెను.

పైనికులు పోలీసులు చేరి తుపాకులను కేల్లించుండగా 10 మంది ఖైదీలు గోడలలోత్రవ్వి, ఒకనిచ్చెన నడ్డుపెట్టి తప్పించుకొని వెళ్లిరి.

తన చెలికాడు నుందరఖాన్ అను సతనిని జూడిసింగు అను వార్డరు కొల్లెననియు, నిజాయద్దీక్ అను వైదీ సమాజు చేయించుండగా కొల్లెననియు, పీరు శూపరిం టెండెంటుతో చెప్పుటకు బోవుచుండగా తెయిలరు సమక్షమున తిరిగి కొల్లెననియు చెండవ సాక్షి భో దా బత్స అను సతడు చెప్పెను. తెయిలరు దీనిగురించి విచారంప సంవలన వైదీలు భోజనము చేయుటకు నిరాకరించిరి. సాక్షి తెయిలరుకు దీనిని గురించి చెప్పగా, డిప్యూటీ సూపరిం టెండెంటు వచ్చి వారితో చర్చింప సాగెను. వార్డుపేటికి తమకు భోజనము వలదని చెప్పగా, అపాయపు గంట వాయింపబడెను. వార్డులందరు వచ్చి వైదీలను కొట్టిరి. అంతట వైదీలు వార్డులమీద రాళ్లను విసరిరి. తక్షణమే తుపాకులు కేల్లబడెను. మొదట వైదీలను తయివెట్టుటకు తుపాకులు కల్పబడెను. తెయిలరు, సార్జెంటు గృహములనుండి స్త్రీలుగూడ తుపాకులను కేల్లించుండగా సాక్షి జూచెను. తెయిలరు కంటింబడినది గాల్పబడిన తుపాకి గుండు తగిలి, వైదీ భగవాన్ దాను మృతినొందెను.

వార్డులచే కొట్టబడిన వైదీ మరీడడ్డీక్ అంతట సాక్ష్యము చెప్పెను. చెండవసాక్షి శిక్షింప విషయములే ఇతరు చెప్పెను. ఆదివానికి విచారణ అంతట ముగిసెను.

బొంబాయి సగతమునందు తాతాబ్యాంకు వాటాదారుల సాంవత్సరికసభ నిన్న జరిగెను. గవర్నరుపు నివేదిక అంగీకరింపబడెను.

వెంకటగిరి టవున్ ఆర్. వి. యం. హైస్కూల్ ప్రాథవిద్యార్థుల సంఘముయొక్క తృతీయ వార్షికోత్సవ దినము 1922 మే నెల 14 తేదీనుండి 21 తేదీ మార్చబడినది. (కార్యదర్శి)

చిత్తూరు మండలము

పోలినాయుడుగారి కేసు

6 నెలలు విడిచివేయ

4.5.22 తేదీని శ్రీయత ఆర్ పోలినాయుడుగారికి (ప్రానిమాంగాడు) పుత్రుడు సబ్ మేజిస్ట్రేటువారు 188 వి. పి. సి. సెక్షన్ ప్రకారము 6 నెలలు సాధారణము కఠినము. 4వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంట మొదలు విచారణజరిపి సాయంత్రం 5 గంటలకు సాధారణము విధించిన వెంటనే పోలినాయుడు నాయుడుగారికి సంకెలు తగిలించి పుత్రులపైపులవెంట నడిపించి రైల్వేస్టేషనువద్దకు తీసికొనిపోయి బొంబాయి పాసంజరుండి బో వెక్కిరించి యారాత్రియే అక్కోణము మార్గముగా వేలూరు సెంట్రలు జయిలునకు కొనిపోయినారు. నాయుడుగారు నవ్వుముఖముతోనే యుండిరి. వీరు ప్రానిమాంగాడు సమీపము లోనుండిన వేమనవారి ఖండిగ కల్లుఆంక్షివద్దకు పోయి నీటి బోధ చేయుచుండెడి వారు. వీరట్లు బోధ చేయబడుదన 144వ సెక్షన్ క్రింద తిరుత్తేని సబ్ మేజిస్ట్రేటు నోటిసు బారిచేసి యుండినట్లున్నా ఆయన తిరుత్తేను ఉల్లంఘనము చేసి ఆంక్షి వద్దకు వెళ్లి వీరు బోధచేసినట్లున్నా పోలినాయుడు బుబువుచేసి నారని చెప్పి పుత్రుడు సబ్ మేజిస్ట్రేటు నాయుడుగారికి 6 నెలలు కఠినము విధించెను. విచారణను చూచుటకు కొందరు కొన్ని గ్రామాంతరములనుండికూడా వచ్చియుండిరి. నాయుడుగారు పాతులను క్రాసు చేయలేదు. డిఫెన్సు పెట్టలేదు. శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు వెళ్లివారు. మా. శ్రీనివాసాచార్య.

శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారి కేసు

గూడూరులో విచారణ

10 వ తేదీకి వాయిదావేయట

శ్రీమతి కందాడె యతిరాజు నాదవల్లియమ్మగారిపై 188 సెక్షన్ క్రింద తీసికొనిరాబడిన కేసు విచారణ గూడూరులో సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారులో ఈ నెల 6వ తేదీ సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారు తాను నిర్దోషిని నిరూపించుచు తన ప్లేటు మొట్టును చవిచెను. ప్రాసిక్యూషను తిరఫున నోక్ హెడ్డుకాక్టేబిలును గుమాస్తా యును సాక్షునిచ్చిరి. యతిరాజమ్మగారు పాతులను క్రాసు పరిక్ష చేయలేదు. డిఫెన్సు పెట్టలేదు. ప్రాసిక్యూషను తరీక్షయైన తర్వాత సబ్ మేజిస్ట్రేటు స్వయముగ హెడ్డుకాని ప్లేటిలును క్రాసుపరిక్ష చేసెను. తర్వాత కేసును 10 తేదీకి వాయిదావేసెను. (స్వతీయవిలేఖ నెలూరు మే 6)

యతిరాజు నాదవల్లియమ్మగారి ప్లేటుమొట్టు

నాదవల్లియమ్మగారి ప్లేటుమొట్టు వచ్చి మొత్తం ఒక నోటీసు యున్నదని ఒకడు చెప్పినాడు. ఆ నోటీసు యెవరికి అని అడిగినాను. దొరసామి అయ్యంగారి భార్యకు అన్నాడు. నా పేరులేదు. నాకే అది యుద్దేశించినదేమోనని నా సరియైన పేరుతో తెలుగులో వ్రాయించి తెచ్చినదేమోనని నా చెప్పిరిని. అంతట నాకు ఆ నోటీసును చూచుకొని అతడు వెళ్లిపోయినాడు. తిరుగా నెరుగని వచ్చి నోటీసు బారీచేసియుండలేదు. నోటీసులోని సంఖ్యలు నాకు యే విధముగాను యెవరును తెలుప లేదు. జరిగిన విషయమిది. నిన్న నాకు బారీయైన నోటీసు ఇషయములో నేనే తమకు అత్తను జరిగిన మాటప్రకారము బాబువ్రాసి నాపేరు తెలియజేసియుంటిని. నాపేరుతో తెనుగున నిన్న నోటీసు అందినది. పుచ్చుకొంటిని. ఈ సందర్భము లలో కొద్దవారు కేసు నేరము జేసినానని అభిప్రాయపడు నెవరి నేను చెప్పకొనలసిన దేమియు లేదు.

శేవల్లిలో 2 వారములు సభలు జరుపరాదు

ఏప్రిల్ లో నెల 22 తేదీ మొదలు శంకు వారముల వరకు శేవల్లితాలూకాలో బహిరంగసభలు జరుపరాదని సబ్ మేజిస్ట్రేటు 144-వ సెక్షన్ క్రింద ఉత్తరువు చేసెను. ఆ నెల 26 వ తేదీన రాత్రియసంఘసభల నెన్నుకొని నిమిత్తము శేవల్లి తాలూకా తాలూకాజిల్లా సంఘసభలకు శేవల్లిలో రావలెనని ప్రమోదింపబడినది. ఆసభ అగిపోయినది. ఎన్నికలు జరుగలేదు.

గుజరాతు - అసహాయోద్యమము

గాంధీగారు నిర్బంధింపబడినది మొదలు గుజరాతునందు కాలగ్రామ ప్రచారము చక్కగ జరుగుచున్నదని వినుట కెంతయో సంతోషముగ నున్నది. ఇదంతయు గుజరాతు భాగ్యము. ఇతర రాష్ట్ర వాసులు నిశ్చేష్టులై నోరు తెరచు కొని యూరకుండ గుజరాతునందు కాలగ్రామ సభలను సంఖ్య అధికముగ నున్నదనియు, రాత్రిపు సందేశము అన్నిదిక్కులయందు వ్యాపించుచున్నదనియు, ఖద్దరు ఉత్పత్తి మిగుల తృప్తికరముగ నున్నదనియు, తిలకు స్వరాజ్యనిధి కమాల్లు పెరిగి పోవుచున్నదనియు వీనులకు వింతగ వినుచున్నాము. కాంతమునకు భైరవమునకు ఇదియే ఫలము. ఉద్రేక పూరితులై మూలము దూరము నుండునకు సాగినవారు బాధితులయ్యారు వెనుకకు వచ్చిరి. తాతలు కుండల కథ నువ్వర జరు వచ్చుచున్నది. గాంధీగారి నిర్బంధము గుజరాతీలయందు నూతనోత్సాహము పురికొల్పినది. వాదద్విగుణితోత్సాహులైరి. చువత్తుడు కారాగారమునకు పోవలసి యుండుననియు, పోవుననియు, అందుచే అధికముగ కృషిసలుపుట అవసరమనియు వారికి తెలుసును. గాంధీగారు అదృశ్యమగు కార్యము చేయుదురని ఇతర రాష్ట్రవాసులు నమ్మియుండిరి. అట్లు జరుగ నంతకు నిరత్యాచులైరి. కొందరు గుజరాతు బాల్డోలతో పోటీచేయ సమకట్టిరి. కాని వారు వెనుక విక్సిపోయిరి. నిరత్యాచులు గుజరాతును చూచి భైరవులు తెచ్చుకొన నలెను. గాంధీగారు నిర్బంధింపబడినందున, వారు స్వేచ్ఛగనుండి నప్పటికన్న ఇప్పుడు అధికముగ ప్రయత్నములు సంపాదించెను. కాలగ్రామ సభలను చేర్చుటకును, ధనము ప్రోగుజేయుటకును పిలువనియెడల మగ్గులును స్థాపించి లాభకరమగు విధమున ఖత్తురు ఉత్పత్తిచేయుటకు మనకు గల అవకాశములను సద్వినియోగ మొనర్చవచ్చును గదా. (జన్మభూమి.)

చెన్నపురి స్త్రీలకాజు కోర్టులో

దావా నెం 11720/1921

వాది:—ఆర్. ఎమ్. ఎస్. ముత్తరామన్ చెట్టి
ప్రతివాది:—నెంకట ముఖయ్య, మరి యొకరు,
మొదటి ప్రతివాది నెంకట ముఖయ్య గారి
వాది ప్రతివాది యియ్యవలసిన రూ 265-8-7 లక్షకొద్ద ఖర్చులతో సహా వసూలు చేయుటకై ఈ దావా వేసినది. 1922 సం॥రం మే నెల 9 వ తేదీనాడు మూడవ జడ్జి గారి కోర్టులో వాయిదా వేయబడి యున్నది. సదరు కోశాన పేపు 11 గంటలకు పూజరై పేరు గల ఆక్షేపణలను తెలుపుకొన వలెను, లేనిచో ఎక్స్ పార్టి డిక్రీ చెప్ప బడును.
వి. శివప్రకాశము,
వాది వకీలు.

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లాబందరు తాలూకాలోని నెంకటాచారి అను గ్రామమును బందరు కాపురస్తులు వైఖ్యలు నగు తాడేపల్లి వారు బందరు నవాబుగారివల్ల స్వాధీన తనఖాను పొందియున్నారు. సదరు స్వాధీనతనఖాకాలము అయిపోయినది. సదరు గ్రామమును సదరు నవాబుగారిమీద సదాకవరు అను వారు పొందిన మద్రాసు హైకోర్టు ఆసలు నె 101/1898 డిక్రీకింద కృష్ణాజిల్లా జడ్జిగారి కోర్టులో 4-11-12 సం॥రం తేదీని జరుగబడి వేలంలో ఖరీదుదారుగారి వలన పొందబడి నా మక్కును కేసు కొనియున్నాను. గనుక సదరు తాడేపల్లివారు సదరు గ్రామమును నాకు వచ్చుగింత చాటువలసినవారై యున్నారు. అయితే సదరు గ్రామం తమకింద పుచ్చుకొనక ఎవరైతే తా తెలియని వారలకు అంటగట్టి యింతు విషయమై నావలన వచ్చెను న్యాభ్యుపై చిట్కలకు వదలించుకొను యుద్దేశ్యముతో సదరు గ్రామమును తాడేపల్లివారు క్రయమునకు చూచినట్లు తెలుస్తున్నది. అట్లు ఎవరైతే తా తెలియక తాడేపల్లి వారివలన సదరు గ్రామమును క్రయమును పొందెయెడల సదరు చిట్కలకు పాతులగుదురని యిందు మూలముగా యెల్లరకు తెలియ పరచడ మైనది.
ఇట్లు
దర్బా వెంకటేశ్వరరామదాసు,
రియ. వియో., వీలు. కాకాచాడ.

తురుష్క సంధి

వి. జి. హార్నిమెట్ గారి హిల్తోవదేశము

మే నెల 1 వ తేదీని లండను విలేజుకుడు "హంబాయి క్రానికల్" పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:—
లండనులో ఆంగ్లేయ-ఆటోమాన్ సమాజపు సభాధ్యక్షుల వహించుచు వి. జి. హార్నిమెట్ గారిట్లు చెప్పిరి. "అర్ధ మనస్సుతో తురుష్కులను సంర్ప పరచి, తత్ఫలితముగ భారత జాతీయవాదులగు హిందూ మహమ్మదీయుల గాఢ మైత్రి భంగమును కలిగించుట కెన్నటికి పిలువడము. కితాఫాతును తనపూర్వపు బెన్నత్యకతయందుంచి, బాజరట్ అల్ అరబుప్రతిష్ఠను పునరుద్ధరించువరకు భారత మహమ్మదీయులు ఊరకుండరు. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి కృత్యముగ నుదిరిపోయినది."
ఆర్కాట్టు లూప్రక, కప్రాను ఇ. యక. లెగ్నాట్టు, క్రొఫెసరు రియాజ్, ఆర్ధుక్కిల్లు మున్నగు ప్రముఖు లనేకు లిట్లు సభయందు మాట్లాడిరి. ఆంగ్లేజులలో తురుష్కులక్ష మన క్రమదీసికొనుచున్న మిక్కిలిన రాజేదుపాషా ప్రభువు గారు తమకృతజ్ఞతను తెలిపిరి.
రాజపుత్ర స్థానములో హోహీ సంస్థానము నందలి హోహీయాగ్రామము ధిల్లలు (గ్రేడియాలు సంస్థానమున కడు రు తిరిగి సంస్థానపు నైనితులు గుమారు 1800 మంది వారి వినికి దండెత్తి పోగా వారు కొండలలోకి పాటిపోయిరి శత్రునైవ్యములో 11మంది చచ్చిరిగాని సంస్థానపు నైవ్యములో నెవ్వరును చావలేదు.

మౌచ్చరిక

శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు సంస్థానాధీశు లగువారి పార్టిషను దావా ఆపు చేయబడి సదరు కుమార రాజాగారి తల్లిగారిని మైనరు వాటాకు రాజాగారి వాటా తల్లిగారు చేయు ఋణములు చెల్లబడవు గనుక ఇదివరకు ఆ మైనరు వాటామీద తల్లిగారికి పెట్టుబడి పెట్టినవారు తిరిగి పెట్టుబడి పెట్టితే రాజాగారికి గాని వారి కుమారుడు గారికి గాని యెట్టి విధముగా బాధ్యత లేదు. శ్రీ దక్షిణ వల్లూరు రాజాగారి భార్య ఆమె స్త్రీధనం మీద కర్చులు చెల్లించే లాగు కోర్టు వారు తీర్పుయిచ్చి నారు ఆమెకున్న నగలు స్త్రీధనము యావత్తు తగాదాలో వున్నది కాబట్టి అందుకు ఋణమిచ్చేవారు సిద్ధులయి వుండవలెను.

Doctor V. Seshagiri Rao garu
26, Vallabha Agraharam,
Triplicane High Road
MADRAS.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం మే నెల 8-వ సోమవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరాలు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రత్వము	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రత్వము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము
చిత్తూరు పాట్ల	...	...	...	...	...
పొన్నూరు	...	...	...	...	...
నల్లపల్లి	...	...	...	...	...
దేవండు	89.4	81.6	...	2.69	2.35
పొగూరు	89.2	72.9	0.27	0.82	2.09
గోపాలపురి	90.0	80.2	...	0.18	1.16
కొర్రాపుట్	98.7	71.8	...	0.52	1.82
చిత్తూరు	93.4	78.1	0.06	0.6	1.06
కాకినాడ	94.4	79.2	...	0	0.83
మచిలీపట్నము	96.1	80.2	...	0	0.68
గుంటూరు	108.7	78.3	0.32	0.48	0.92
నెల్లూరు	105.8	73.3	0.30	0.80	0.47
మద్రాసు	105.3	74.6	0.16	0.16	0.65
కడప	106.0	81.2	...	0	0.75
నాగపట్నము	101.9	80.4	...	1.62	0.83
పాంబం	92.5	81.2	...	0.98	1.90
కృష్ణానది	97.3	79.6	...	2.56	...
కొంభ	88.3	80.4	0.08	9.02	12.09
తిరువేంద్రము	87.0	74.9	1.33	4.86	6.21
కొచ్చి	91.4	80.8	...	5.48	6.49
కాకినాడ	90.2	79.5	0.08	1.43	4.78
మంగళూరు	89.2	75.9	...	4.99	1.64
మేరకూరు	77.8	64.2	0.02	6.03	3.52
కార్వూరు	92.9	79.7	...	0.75	0.51
రత్నగిరి	89.0	76.1	...	0.02	...
బొంబాయి	90.9	78.4	...	0	0.05
హైదరాబాద్	108.2	81.8	...	0.41	1.12
రైలూరు	107.8	91.1	...	0.70	0.86
అనంతపురము	105.6	80.1	...	0.08	0.79
బళ్లారి	104.3	79.5	...	0.75	1.21
కర్నూలు	110.0	85.5	...	0.20	0.90
కడప	111.9	84.8	...	0.50	0.59
హన్మంతపేట	87.0	67.2	...	5.06	3.39
దెంగునూరు	91.1	64.4	0.65	3.09	2.18
కొడైకనూరు	70.6	51.0	...	3.07	5.97
ఉదకమండలము	72.5	54.4	0.02	2.12	4.58
కోయంబట్టూరు	96.4	74.6	...	0.67	2.15
రైలూరు	106.4	74.4	0.11	0.60	2.15
నెల్లూరు	103.2	73.2	0.29	0.31	2.33
తిరుమనాళ్ల	106.1	69.9	1.42	1.78	2.56
మర్కాపురం	105.0	78.8	...	0.74	2.28
మధురై	103.3	80.8	...	2.10	2.90
తిరువల్లూరు	...	...	...	4.67	3.15

బొంబాయియందు దిక్కు మిగిలిన ప్రదేశములలో ముఖ్యము వర్షముగ గలవు. బొంబాయియందు స్వల్పముగ గలవు. సర్కారులు, కృషి, బొంబాయి లందార్భితి తక్కువ మిగిలిన ప్రదేశములం దధికము. సర్కారులు, దక్కను కర్షకులము, నెల్లూరు, బొంబాయి, పశ్చిమప్రాంతములందు వేడిమి తక్కువ. దక్షిణము, హైదరాబాదులందు మార్పులేదు. మిగిలిన చోట్ల వేడి హెచ్చెను. చిత్తూరుపట్నము 6 నెల్లు, నెల్లూరు 30 నెల్లు, మద్రాసు 16 నెల్లు, తిరుమనాళ్ల 11 నెల్లు, తిరువేంద్రము 133 అంగుళములు, దెంగునూరు 55 నెల్లు, నెల్లూరు 11 నెల్లు వర్షము గలదు. అచ్చటచ్చట వర్షములుగలియును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యము.
వాతావరణ కామ్రాన్లు.

అలహాబాదు హైద్రాబాదు మిల్లరు కేసువిచారణ నగరి నాను. బాధ్యత అతడు రయిలమీద రాళ్లను విసిరి కేసునాను. కాసునానుక మగు సహా నానుక

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము.

ఆశలు భగ్గుమగుమందుట

ఒక్కొక్కరు వెడలిపోవు మందుట

జెనోవా మే 6:— బాల్కాని దినమున జెనోవాకు జేరి. వీరువచ్చునపుడు మందహాస మొనర్చుచు నంకియు కాంతముగ నే యుండెనని నడిచిరి. సమావేశ పరిస్థితుల గాంచినయెడల నిందులకు సంపూర్ణవిరుద్ధముగ నున్నది. మిత్రమండలివారి మెమోరాండమును రష్యావారంగీకరింతు రను నాశ లడుగఁజేసెను. వీరు మెమోరాండము నంగీకరింపక పోవుటకే లాయడు బార్బి గారి అన్యదేశాక్రమణ నిషేధక యొడంబడికను దలంచుట కైన వీలుండదు. సమావేశము విఫలమైన నూచన తిరిగివరకే వ్యాపించినది. స్వీడను ప్రతినిధు లిదివరకే తమదేశమునకు జనిరి. కొందరు రష్యాప్రతినిధులు కాన్స్టాంట్నూలుకు తమవారిని సంపదించెదను మిమచే నిదివరకే బర్లినునకుజనిరి. జర్మను కాన్స్టాంట్నూలు వెళ్లిపోయిరి. సర్వీయా ఆర్థిక మంత్రియు, ఆస్ట్రియా రాష్ట్రములకు గూడ వెళ్లిరి. లాయడు బార్బి గారు వెళ్లిపోవుట కనుకలముగ నెన్నడును రైలుబండిని తయారుగా నుంచుకొనిరి. ఈదినమున బాల్కాని దెలుపు విషయములు అనుకూలముగ లేకున్నయెడల వెంటనే ఇంగ్లండునకు వెడలిపోవును.

సోవియట్టుల సంగీకరించుట

మిత్రమండలి భేదాభిప్రాయములు

పారిసు మే 6:— ఇంగ్లండు ఇటలీ ప్రభుత్వముల వారు పరాసు దైర్ఘ్యములను వదలివెట్టి సోవియట్టు ప్రభుత్వము సంగీకరింప నిర్ణయముగ నున్నారను వార్తవలన పరాసుప్రతినిధులు చాల కలవరపడుచున్నది బోల్షివిస్టుల సంగీకరించి వార్తప్రచారమును తమదేశములలోనికి రానిచ్చుటవలన నీమిత్రమండలి ప్రభుత్వములు రెండును స్వాధీనసాయమున మునుంగ పిర్థముగ నుండిరోముందు విచారించుకొనవలె నని ఈప్రతినిధులు హెచ్చరించుచున్నది.

జెన్యుయైట్ లాయడు బార్బి గారి ననుమానించుచు జెనోవా యందు బ్రిటిషు రష్యాజర్మను ఎంటెంటి స్థాపింపబడియుండ వచ్చునని తెలుపుచున్నది.

ఆశలు నిరాశ లగుచుండుట

లిక్కుచోడు స్థితిగూర్చు జెనోవానుండి ఇట్లు దెలుపుచున్నాడు. బోల్షివిస్టులలో గలనీ అన్యదేశాక్రమణ నిరోధక యొడంబడిక గావించునని నాశలనిరాశలగున్నది. సోవియట్టులు దానిని తిరస్కరింతురని నమ్మకము పడిపోయెను. పరాసు దైర్ఘ్యములు సంతకము లొనర్చుటంద పంపబడిన మెమోరాండమున కట్టివిలువ గలదని చివరకు గూర్చు ఎంతాశిజేయుదురని ప్రతినిధులనుమానించుచున్నాడు. ప్రత్యేక ఆస్తులకు సంబంధించిన మరతును రష్యానుకు తప్పక నిరాశరింతురు.

పరాసు ప్రతినిధు లాయడు బార్బి గారి విధానమును నిరసించుచు జెనోవానుండి సమావేశమై మెమోరాండమును దయ్యముజేసిది మిత్రమండలి గాదనియు రష్యాజర్మను బ్రిటిషు ఎంటెంటి యని తెలుపుచున్నది.

విషమదినము

జెనోవా మే 6:— గత దినము సమావేశములో కల్ల విషమ దినము. దైర్ఘ్యములు తమ పట్టును విడుతుననియు అందుచే పరాసువారు గూడ సమ్మతింపవచ్చునని యు ననుచున్నాడు. పరాసు కెల్లియములు రిన్యసుల కంపిన మెమోరాండము సంగీకరింతురు. వార్తబంగీకరింపనియెడల లాయడు బార్బి గారి ఇంగ్లండునకు వెంటనే వెడలిపోదురు.

బాల్కానికి సూచనలు

జెనోవా సమావేశమునందు స్వేచ్ఛావ్యాపారమును గురించిగాని తక్షణవ్యాపారమునుగురించి గాని సప్తపరిహారములనుగురించి గాని చర్చింపరాదనియు అన్యదేశాక్రమణనిషేధక యొడంబడిక సంగీకరింపవలయు ననియు పరాసుమంత్రి జర్మనువారు బాల్కానికి వెలిసిరి. ఒడంబడికలకు అన్ని రాష్ట్రములవారి సంతకములును నుండుట అవసరమలేదని తెలుపబడినది. ఇందువలనముఖ్యమంత్రియగు మేజోనూరుగా

ఆర్థిక సంఘము

జెనోవా మే 6:— ఆర్థికసంఘమువారి సూచనలకు సవరణలను జేయుటందగ నే సమావేశ ఆర్థికసంఘమువారు వాని నామోదించిరి. ఈసూచనలు చాలవరకు లండనునందు సమావేశమైన మిత్రమండలి ఆర్థికకాన్ఫరెన్సుల సమావేశమువారి సూచనల ననుసరించియే యున్నవి. వ్యాపారమునకును వారదారిలకును అటంకములను అన్నిప్రభుత్వములవారును లోల గింపవలెననియు, అంతర్జాతీయ వ్యాపారమును రహదారిలను అభివృద్ధి గావలయుననియు నీసూచనల సాకారము.

ఆర్థికసంఘసభ్యు లగు ఇటలీరష్యాను ప్రతినిధులు గలనీ సంప్రదించిరి. వీరికి దాదాపు సమాధానము. మిడిలెను రష్యా యందు నూనెగనులొకనోలు మొదలగు పనులయందు లాభములో సగము ప్రభుత్వమువారి కిచ్చువధికినే సోవియట్టు ప్రతినిధులవలంబించుచుండిరి.

చైనా సంక్రామము

పుష్ప పు వి జ య ము

జాతీయసమావేశము

లండను, మే 6:— చాంగ్ ట్సీలిను పుష్ప సాయకుల యుద్ధమునందు గాయపడినవారును, ఖయదీలును ఇరుపక్షముల నాశివేతన గూడ దయతోడను అదరముతోడను అదరింపబడిరి. విశేషముల లోలి కన్యకు న్నలేదు. యుద్ధము సమాప్తమై పుష్పసాయకు విజయమైరి. సరియగు ప్రాతినిధ్యముగల పార్లమెంటు కేంద్రముటకుగా నొక జాతీయ సమావేశము నాహ్వాంచెద నని పుష్పసాయకు తెలిపిరి.

పుష్పసాయకు సంపూర్ణ జయము

పుష్పసాయకు చిల్లి నైన్యములు వెకింగుసమీపమున సంపూర్ణ జయమును సంపాదించెనని వెకింగువార్త రూఢిపరపబడిన మచాంగునుండి హన్సు నదివరకుగల సైనికమునం తంతటను చిల్లి పటాలములు శతృవుల నోడించి పార్శ్వద్రోయెను. వెకింగుసమీపమున చాంగ్ ట్సీలినుగారి సైనికులనుండి ఆయుధములు లాగుకొనబడినది. ఇట్టివారువేలవేలమంది వెకింగులోనికి ప్రవేశించుటకు మొలిడుచున్నాడు. చాంగ్ ట్సీలిను పట్టునుమునందువీరంగులను మందుగుండుసామానును వదిలి శతృవులు పారిపోవుచుండిరి.

పింగ్టియను పటాలములు ప్రభువునను తమకు సులభముగ నిట్టి పారిపోయినవారు టియింటుననుండి రైలు శిక్కి వెళుకకు వెళ్లిరి. పింగ్టియను పటాలములలో 5 వేల మంది వెకింగునకు 450 మైళ్లదూరమున గల సేరియానునకు పారిపోయిరి. ఇందువలన జారి శింకభయము గలిగినో యూహింపవచ్చును. చాలమంది వెంటముట్టిన చిల్లి పటాలములలో పారాదుచు వెకింగునకు తక్షణముగా వెనుకకు మరలుచుండిరి. ట్సీలినుగారి పరాజయమునకు గారణము. పుష్పసాయకు అల్పవరకపు పటాలములను క్రతు ఫింగులకు ప్రభుత్వక్రేడియం దుంచి యోధులను వెనుకవైపున నుండి చాంగ్ ట్సీలిను గారిని కనుబ్రామిరి. శత్రువుల పోరాటము ముగించగానే ఆరిలేన యోధులుగల రెండవ క్రేడి క్రతులను టిపిరి తిరుగకుడ నెదిర్చి పరాజితుల గావించెను.

పరాజయమునకు కారణము

పుష్పసాయకు ఆద్యత రణకాన్ఫరెన్సువారిదత్వమే చాంగ్ ట్సీలిను జయమున కానందించుచుండిరిగాని గురువారము తెల్లవారునకి పుష్పసాయకు బలవంతముగ పటాలము తమ్మురెండు వైపులను ముట్టడించి తీరముగ నెదుర్చుటను గాంచిన తోడనే వెనుకకు మరల ప్రారంభించిరి.

చాంగ్ ట్సీలిను పారిపోవుట

వెకింగు:— చాంగ్ ట్సీలిను ముక్కునకు పారిపోయెను. వారి నైన్యములు చెల్లాచెదరై టియింటిను వైపునకు మరలుచున్నది. ఈ యుద్ధములో విరోధము లంతరించెనని తలచుచున్నాడు.

స్థాంపులకు సవరింపబడుట

ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటన

చెన్నైలో స్థాంపులకును నిర్ణయింపబడిన కేటకు హెచ్చించుట ఒకసవరణచట్టము ఇటీవల కాసునకవారములో ఆమోదంపబడినది. సవరింపబడిన విధమున వివరములన్నియు ఫోటో నెంటు బార్బి కేటకునందు ఏప్రిల్ 25-వ తేదీని ప్రకటింపబడిన ఏప్రిల్ నెల 1-వ తేదీనుండి 25-వ తేదీలోకుల కిజిస్తరుకాబడిన దాకుమెంటుల విషయమై యాసవరణచట్టము నెట్లు అనువర్తింపబడునో చూడవలెను. బాల్కానించి యాసవరణ

జాబులు

విశాఖపట్టణము జిల్లా జాతీయోపసంఘము

౧౯౨౨ సంవత్సరము మార్చి నెల తారీఖు

ఆదాయవ్యయ వివేచికము

Table with financial data for Visakhapatnam District National Association, March 1922. Columns include items (జాబులు), amounts (రూ. అ. పై), and totals (మొత్తము).

విశాఖపట్టణము, (కార్యదర్శి అనుమతిని) 3-౫-౨౨ క. వేంకటసత్యనారాయణమూర్తి.

హిందూయువలీ సంఘసంస్కరణము

పరివర్తనము. నే ననేక దినములనుండి వేళ్ళలయొక్క గుడ్డినీటిని దలంచి మిక్కిలి గుండుచుంటిని. వేళ్ళ సంఘసంస్కరణమునకై మిక్కిలి ప్రయత్నించుచుంటిని. కాని నాకోరిక ఇప్పుటికి కొనసాగింది. ప్రస్తుతము చెన్న పుత్తయందు ఈచిగుర ప్రచురించిన ఆదేశముల ఇంతిలో వేళ్ళ బాలికల కొరకు ఒక ఆశ్రమము నెలకొల్ప నుద్దేశించితిని. దీని ననుసరించునట్లు 'హిందూయువలీ సంఘసంస్కరణ పత్రిక' అను నొక పత్రికను వెలువడునట్లు మున్నగునట్లు భారతీయ కార్యమును పూనుకొనినందులకా నేను మరచిపోవచ్చును. కాని నేను చేయుచున్న కార్యముతో పూనుకొనలేదు. దేశోద్ధారకులను పరిపాలన పరాయణులను అగు కొందరు నాకీ కార్యమునందు తోడ్పడినట్లు ప్రోత్సహపరచెదము. వాగ్దానము చేయుటచేసెను ఇంకను తదితరులు సహాయము చేయుదునను నమ్మకముచేతనున్న ఈ కార్యము నుద్దేశించితిని. ఈనిలయమునకును రాజకీయములకును అనుగుణమును సంబంధము లేదు.

నే ననుమోహనాద్రి నైసమ బాలికలకు వారి తల్లిదండ్రులు కొరవిద్యను కేర్పింపగలను. అనగా జాతీయ విద్యగానిలేక ఆంగ్లేయ విద్యగాని వారు నేర్చుకొనవచ్చును, గాని పురస్కారములు సేర్పబడవు. సుప్రసిద్ధమైన హిందూ మతబోధన చేయుచును, చెన్న పుత్తయందు బాలికల కొరకు 45 రూపాయల ఆదేశము ఒక గృహమును దీసికొంటిని.

నేను కొలదిదినములకుండల యేలూరు వెళ్ళియుంటిని. అచటి నాయానందమునకు మేరకే లేదు. శ్రీమతి చెదలవాడ చిత్రభావద్యుగా, పరివర్తనముల బాలికలకు తమ పుత్రిక సీయాశ్రమముందు విద్యావతిని నొనర్చుటకు మహాస్ఫూర్తిగా నొప్పుకొనిరి. వారికి నే ననేక కృతజ్ఞతాపదనశతముల నర్పించుచున్నాను. నేను వేళ్ళ సంఘమువారి నందరిని తమ బాలికల నాశ్రమమునకు బంప మిక్కిలి ఇచ్ఛతో ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ కార్యాలయమునందు తా మెల్లరును పితృసంత సహాయము చేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

గుం. యామినీపూర్ణతిలకమ్మ, 1/10 అలంగతెట్లపేటి, తిరువల్లికేజి, మదరాసు.

అమిత మగు భారత సైనిక వ్యయము

1922-23 ఆయువ్యయపట్టి

సిమ్లా, పెంట్రలు లీఫ్ ఆఫ్ యిన్స్ట్రక్షన్లు దై రెక్కర గాకు, దీర్ఘ కావనసభయందు పెట్టబడిన సైనిక ఆయువ్యయ పట్టివివరములను మద్రాసు ప్రమరణ సంఘాధికారికి జంపిరి. ఈక్రింద 1921-22 ఆర్థిక సంవత్సరము సైనిక వ్యయ వివరములను సవరణ సంఖ్యలును, 1922-23 సంవత్సరముతో పోల్చిన సంఖ్యలును దెలుపబడినవి:—

Table comparing military expenditure for 1921-22 and 1922-23. Columns include items (వివరములు), 1921-22 amounts, and 1922-23 amounts.

కొన్ని యెక్కువ తక్కువ మార్పులు వచ్చియుండుటచే సైనిక వ్యయములో 1.29 కోట్లు తగ్గిపోయెను.

Table showing specific military expenditure items and their amounts for 1922-23.

Table showing specific military expenditure items and their amounts for 1922-23.

ఈ సంవత్సరము భారత సైనికుల కుటుంబములకు సైన్యముల సెక్యూరత కేసులయొక్క, పెంట్రలయొక్క సోదరు సెక్యూరత కేసులయొక్క తప్ప, భారతమిలిటరీ ఖర్చులతోడు ముఖ్యమగు శాశ్వత ఖర్చు ఏమియు చేపట్లేదు.

వైస జూపిట్టుల యొక్క యెక్కువ ఖర్చును, 1921-22 సంవత్సరములో సైనిక సిబ్బంది ఖర్చులో 1.29 కోట్లు ఖర్చులు తగ్గుట యంతయు ప్రశంసనీయు.

1922-23 ఆయువ్యయపట్టి

1922-23 సంవత్సరమునకు ఆయువ్యయము అంచనా 62.18 కోట్లకు చేరుబడినది. గతవత్సరము 62.20 కోట్లయందును, వివరము లీక్రింద మూడుపదములలోను దెలుపబడినవి:—

Table comparing military expenditure for 1921-22 and 1922-23.

సిబ్బంది ఖర్చులో 1 1/2 కోట్లు హెచ్చు కానించుచున్నది. ఇది యీక్రిందియెక్కువ తక్కువలతో పూర్తికేయబడినది:—

Table showing specific military expenditure items and their amounts.

Table showing specific military expenditure items and their amounts.

రూ 5.60—4.0=1.60 కోట్లు సిబ్బంది ఖర్చులో మిక్కిలిమునువలన 1921-22 తో పోల్చి మద 38 లక్షలు ఖర్చుకొనిరి కొన్ని ముఖ్యముగ ఖర్చు కర్గించిన వేవనగా:—

Table showing specific military expenditure items and their amounts.

మొత్తము 34.48

1922-23 సిబ్బంది ఖర్చులకు 1921-22 తో పోల్చి మూడు శాతం గతవత్సరము అంచనాకన్న 1 1/2 కోట్లు మాత్రము యెక్కువ ఖర్చు సంఖ్య చేయబడినది. అయితే గతవత్సరము ఆసలు అంచనా ఖర్చుకన్న తక్కువగానే యున్నది. భారత సైన్యము గుండె శక్తిని విప్లవకర్తయగు సుకుమార్ వైస్యములు కదలవలసియందున నెన్నడువారి శక్తి వర్ధిల్లును కర్మకర్తలగుచునది. భరణుల తక్కువగా నున్నచో నింకను ఖర్చు తగ్గియుండెడిది. [ప్రచురణ సంఘము.]

పట్టు పట్ల చెలు

పట్టుపట్ల చెలు బహుపుర ప్రాంతములందు కొన్నియు, రాజమండ్రి మొదలగుచోట్ల కొన్నియు నేయబడుచున్నవి. ఇతరు. గాంధీయజాతీయ యాశాసనసారము స్వదేశీయవస్తుత్తి గుగు చూచుచో స్వదేశీ మగములవిదా తయారైన బట్టనే స్వదేశీయని వాడుచుంటివి. ఆంధ్రదేశమునకు యితరచోట్లను నేయబడు పట్టు మనదేశమున తయారైనదేనా? యనికొందరిని ప్రశ్నించగా కొంత విదేశీయలదని, కొంత స్వదేశీ యనిని బహుపురలో నేయబడినతాపతాపము యావత్తున్న తెల్లపంచలు కొన్నిన్ని స్వదేశీయనిని రాజమండ్రి మొదలగు చోట్ల నేయబడునది విదేశీపుట్టుతో నేయబడుచున్న వన్ని చెప్పినందుక పట్టునాట సంకతి బాగుగా నెగిన బహుపురం సోదగుటగాని యితరసోదగుట గాని యాపాత్రిక ద్వారా నదిగుక ప్రశ్నములకు జవాబివ్వ కొరుచున్నాను.

- 1. పట్టులో యెన్నిరకము లున్నవి.
2. బహుపురలో నేయబడుతాపతాప పంచలపట్టు స్వదేశీమా? కాదా?
3. పట్టునూలుయొక్క స్వదేశీవిదేశీ వివరములను కనుగొనుటయెట్లు.

దోనేపూడి లక్ష్మయ్య

పంచాబులో వేల్పు యువరాజుగారి ఆహ్వానసంఘపు నిధిలో చా.పామ్మ మిగిలిపోయినది. ఈసామ్మలో నుండి జలందరు, బేరంగాబాదులో స్థాపించబడు సైనికులపాఠశాల లలో విద్యార్థుల కుచితముగ జీతములియ్యబడును. ఈపాఠశాల లకు వేల్పు యువరాజుగారి కంఠస్థాపనము చేసిరి.

యూరేజియావర్తనము

నిష్ప్రయోజనముగనుట

మాంధ్యగు గార్డిజన్ పత్రిక బాంబాయి విశేషము దీటు

ప్రాసన:-

రెనాను ఓడ కరాచి చేరువండి బయలుదేరిన తరువాత భారతదేశము సంతోషపూర్వకముగ :ట్టాపు విడిచెను. పోయి టనువండు దైత్యములు రాజధిక్తి చిహ్నములగు ప్రదర్శనములుండినను, అంతిమాగుగ జయము గాంచలేదు. దేశమునందు ప్రజానురంజనము కరువగుట స్పష్టగ నీహ్యటనము సంగ్రహించెను. ఒకరికి రాజధిక్తి హక్కుచే, యింకొకరికదా కివ్యక్తము చెడును. యువరాజు భారతదేశమున దడుగిడుటకు పూర్వమి విచిత్రముల క్రింది గను. యువరాజుల సమర్థతతో నిర్వహించుకొనినను అంత గొప్పపాదగబాటును తప్పింపజాలకపోయెను.

యువరాజుకరాచినుండి బయలుదేరి వెల్లినదినమును పదివేలమంది గొప్పవారు భర్తృప్రవర్తకు లాహూరుతో చేరి సాలబడి యుండిరి. ఇవివలనండిన ద్వేష మిరాకలన మరంత హెచ్చయ్యెను. ప్రభుత్వధిక్తరణభావముతో నే వారు మరల బయటకు వత్తురు. ప్రభుత్వత్యయమును అనుదినము పరీక్షించుచుండు దేశమున యువరాజు ప్యటనము కేల ద్రవ్యముక కొట్టి కొలిచి వెచ్చించుటయు, అంతకన్న మంచి కార్యములవై వినియోగించి యుండవచ్చునియు, 'రాజధిక్తి' సంఘములు గూడ యనుకొనుచున్నాడు. రాకుమారునికే యీ విషయమై యాలోచన దగిలియుండును. భారతనాయకుల యుద్దేశ్యములను కనుగొని వారియందు ప్రవేశము కల్పించుకొనుట అతనియొద్దము గావించెను పర్యటనము విశోదాగ్ధమును, వైభవాధ్యమును జరిగెనని తెలపబడినది. ప్రాచ్యవైభవములుండినను స్వప్రముగ అసమర్థుల ఎచ్చట బట్టినను కనిపించుచుండెను. స్వదేశ సంస్థానములలో ప్రాతయోచనముల ప్రకారము తమ రాజునెరుట సాధ్యం ప్రజానును లావరించెదవిధముగ నుండెను అట్టహాసముతో స్వదేశ సంస్థానాధీశులు ఎనుగులతో మన్ననవానితో కన్పించినపుడు, అది యాచారమే యని చెప్పుదును. కాని యువరాజు ఒక గౌరవనీయురాలగు స్త్రీతో గూడ స్వగమ్యముచేసినవని వచ్చినపుడాతని కసహ్యముగ నుండెను. స్త్రీ భారమెట్లుండునోయని పరితాపము గలిగియుండును. ఉపన్యాసములు పెద్దవిగనున్న కేలాధ్యమ లేదనియు నిష్కామ్యమే ప్రధానమనియు యువరాజు భారతదేశమున కొకగుణ పాతము నేర్చెను.

ఆతనిన్ని యుపన్యాసముల నిచ్చినను, అందరితో సంప్రతించినను, అందర యుత్సాహము నపేక్షించినను, ఆతనిపర్యటనము రాజధిక్తిముగ ఫలింపెనని చెప్పుట యన్యథాముగ నుండును. పర్యటనమువలన యత్పరిచిందిన పక్షమునకు బలము చేకూరినది. ఆపక్షమువారు నిర్బంధవిధానము యువరాజు పర్యటన ఫలితమేయని సదా తలచుచుకొను చుండును.

బాంకాయ నగరములో నటించి ఒక ఇంజన్ డ్రైవరుచే తుపాకితో కాల్పుచిన వి. బి. ఆంధు. సి. బి. రైల్వేలో హాటింగ్ నూపరించుచుండెను దైత్యకాలలో చికిత్స నొందుచున్నాడు. ఇకమిడట అతనికి మరణభయము లేదు. తుపాకిగుండ్లు ఆతనిదేహమునండి తీయబడినవి.

సర్ మాంటాగు వెబ్బు

భారత ఆర్థికవిచారణ సంఘాధ్యక్షుడు

తమ ఆభిప్రాయములను చెలుపుట

కరాచి, మే 4:-భారత ఆర్థికవిచారణ సంఘాధ్యక్షులగు సర్ మాంటాగు వెబ్బు కె.టి. సి. ఇ. ఇ. యం. యల్. ఎ. గాను నేడు కరాచికి తిరిగి రాగానే "డియలిగ్ టెలు" పత్రికా ప్రతినిధి వాణిచారణను గురించి ప్రశ్నింపగా సత్యము చెప్పెను.

"ఇత అర్థసంవత్సరమునందు విచారణసంఘముయొక్క ఇతరసభ్యులతో గూడ నేను భారతదేశము, పర్యాటకులది ముఖ్యమైన నగరములకు వెల్లియుంటిని.

మావిచారణకు సంబంధించిన కొన్నిముఖ్యమైన విషయములను కనుగొనుటకు నేను సింహళమునకుకుడ వెల్లి ఆచట పదిరోజులు గడపితిని. వర్తమాను, సారికామికులు, వ్యవసాయదారులు, నుంకపాడికారులు, ప్రభుత్వాధికారులు, పండితులు, ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులు, విశిష్టములు, భారతీయులు—అందరి ఆభిప్రాయములను కనుగొనుట. ఆర్థికసమస్యలనుగురించి వారి ఉద్దేశ్యములను అయిదు, భారతపరిశ్రమాభివృద్ధి ఎట్లు చేయదగునో కనుగొనుట— ఈ విచారణలననే చాలవరకు విషయ పరిజ్ఞానము కలిగెను.

వారిసాక్ష్యముగా ఒక విషయము మాత్రము నామనమునకు చాలకష్టమును కలిగించినది. అంగ్లవర్తకములతోమి, అంగ్లపారికామికులతోమి, అంగ్లప్రభుత్వాధికారులతోమి భారతీయులకే నేరలకు పరిపూర్ణ ద్వేషము గలదు. ప్రతిపక్షమునందు ఉట్టి తుర్వకాదించబడెను గాని సాక్షుల నిజాభిప్రాయములు నామనమున కక్కడని ఇట్టిద్వేషమునకు మూలకారణము సంతాపకరముగు దుర్భిప్రాయములు, చారిత్రకార్థికవిషయముల సర్వముచేసికొనలేకపోవుటయని నాకు తోచుచున్నది. భారతదేశమునందు, భారతీయులందు యథార్థముగ అర్థ్యంత మకుగ్రనగల అంగ్లేయులు, స్కాట్టు, ఐర్లాండుదేశీయులందట్టి అవిశ్వాసముండటం చాల అన్యాయము. ఏమి అనేకపురుషులంతయునుండి భారతీయులతో కలసిమెలసి ఆన్యోన్యసహకారముతో వ్యాపారము చేయుచున్నాడు.

భారత ఆర్థికసంఘము వారు తయారు చేసిన నివేదికను గురించి నేనెమి వివరములను చెబుపజాలను. భారతదేశముయొక్క ప్రకృతఆర్థికపరిస్థితుల కనుగుణ్య మైనమాద్యమును కనుగొనుటకు విచారణసంఘపుర్వకంబు చేరి వీర్లముగ నాలోచించిరి. మాతీర్యానములు భారతీయులకు, విదేశీయులకు సంకల్పితకరముగ నుండునని నాద్వితాభిప్రాయము.

కావలెను

తాడిపత్రి పురపాలన సంఘమునకు చేరిన వైద్యాలయమునకు, యోగ్యతావ్యత్రములు నహించి నట్టియు అనుభవము కలిగినట్టియు ఒక ముక్తసాని కావలెను. యోగ్యతలను అనుసరించి వేతనము లివ్వబడును. (Sd) ఎం. బి. కొండప్ప.

చేక్కెన్, డెలిచేటా.

మావలాలు గుంటును పూర్వపుట

తాతాకంపెనెనారి హనుల కష్టము బోవుట

మే 2 న లేడిని పూనా ప్రత్యేక విశేషము హంబాయి క్రానికల్ పత్రిక కట్టు ప్రాసన:-నిన్నటిదినము, నేడు మావలాలు, వాలంటీర్లు లేరి నేతునిచ్చాణమున కష్టము పోవువారి కియ్యబడిన కిషాన్ స్పృతి 144 న నెక్వజా ఉత్తరువులను ఉల్లంఘించుటకు సమకట్టిరి. స్త్రీలు, పిల్లలతో సహా 50 మందిమావలాలు, 13 మంది వాలంటీర్లతోగూడ తాతాకంపెనెనారి గుంటును ప్రవృత్తుకు ప్రాసంభింపగా, వారికి అడ్డముపొయిరి. నిన్నటివత నేడు గూడ తాతాకంపెనెనారిచే నియమింపబడిన తుంటులు స్త్రీలను, పిల్లలను, వాలంటీర్లను అందరిని జేతెప్పము వచ్చినట్లు కొట్టిరి. గయావిహారులై, వారుకార్యముతమకు సహజుని వెల్లిడిచేసిరి. వారిదెబ్బలకు తాళజాలక ఒకవాలంటీరు స్వీషీ అనునతడు కృత్రికపి పదిపోయెను. కనివాచునుండి తమకార్యక్రమమును మార్చుకొందుచుని సత్యాగ్రహము తాతా కంపెనెనారికి నోటిపెనరిరి.

ఈ రెండు సోపాలలో మావలాలు కంపెనెనారుల కంటంము కలిగించెను. ఇప్పటికి తాతా కంపెనెనారు ముక్కలుమెలపాడుగు, 15 అడుగులు లోతుగలగుంటును త్రవ్వకట్టిరి. ఇకమిడట మావలా, లిగుంటును చున్నతోను, రాళ్లతోను పూడ్చి వేసెదరట. ఇట్లు చేయుటవలన తాతా కంపెనెనారి తుంటుగులు, కూలివారికు ప్రత్యాగ్రహముల కష్టముపోకలసికమ్మును గాని సత్యాగ్రహము తాతాకంపెనెనారి కిష్టముపోవుట కవశ్యముండెను.

హిందూయోగ్యము విషయము

హిందూదేశమున నున్న సీనియరు వర్తకమిషనరు 1921 కం. ఏప్రిల్ మొదలు డిసెంబరువరకు మనదేశమునకు జరుపబడియైన మూడి సకలగుంట్ల యిట్లు ప్రాసన:- ఇంగ్లాండు నుండి మొత్తము జిగుమతి 155 కొట్ల గజములనుండి 111 కొట్లకును, ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములనుండి 26 కొట్లకుండి 17 కొట్లకును, జపానునుండి 22 కొట్లనుండి 10 1/2 కొట్లకును తగ్గినది. తెలంగాణీయులు 3 1/2 కొట్ల గజములనుండి 21 కొట్ల 60 లక్షల గజములకు తగ్గినది. విలచుచుట్టి మొత్తం అన్ని దేశములనుండి సుమారు 187 లక్షల కొట్ల మాపాయిలనుండి 110 లక్షల కొట్లకు తగ్గినది. అందులో ఇంగ్లాండునుండి 17 కొట్ల 78 లక్షల మాపాయిలనుండి 8 కొట్ల 67 లక్షలకు తగ్గినది దీనింట్టి అసహనోద్యమ పెంకవనకు విజయము గాంచెనో గుర్తించవచ్చును. (కొండప్ప)

నోటిసు

నెల్లూరుజిల్లా కోర్టువారు 12-4-22 తేదిన బాపిచేసిన ఉత్తర్వు ననుసరించి వెంకటగిరిలోనుండు పూర్వ కళ్యాణ ప్రస్తు ప్రుట్టిల నెల్లూరుజిల్లా రావులు తాలూకాలో నుండు కలచేడు గ్రామముక్క గుర్తెను అనుబోనుండు ఆర్థికపు గనులు గుర్తెను ప్రత్యేకముగా 1922 నుండి బాకానెలి 20-వ తేదీ పోషవాదమునాకు వెంకటగిరిలో బహిరంగ ఏలముచేసి నిక్షయించెదరట.

వివరములు తెలియగోరువారు ప్రుట్టిలరాసిన బదలు గలను.

ప్రజ్ఞీల ఉత్తరపు ననుసరించి
వి. క్రీనివాసాచార్యులు,
అసెంబ్లీ డిమాండ్ ఇన్-చార్జ్
వెంకటగిరి సమస్తము 5-5-1922

గుణములేదని నిరూపించువారికి
11వ రూపాయిలు బహుమాన మివ్వబడును.
స్త్రీలకు సంధించు సమస్తన్యాధులకు
ప్రదరాంతము
అన్నివిధములైన మనుషులు, వృత్తిలైదు, ఋతుపుకాక పోవుట, ఋతుశూల, అపస్మానము (Hysteria) తిమ్మెయి వ్యాధిగము, మూర్ఛ, స్త్రీలకు మర్యాదకలుమందు గలగు గ్రంథులు మున్నగువానిని కుశీలవధము నిశ్చేయముగా నివారణ చేయును. వెల రు 5-0-0 మూత్రమే, తిసాలాభివృద్ధుల సహా, విజయి కావలయును. ధరావతు ముఖ్యము.
సోల్-డ్రాప్రయిలురు,
ఆగ్నాముక్త్యదావధిలయము, కాకినాడ.
4034

దైత్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

తె
గ
న
గ
ము
ల
కు

న
ం
చే
ని

బహువర్తనములగు మనుషుల మాత్రమే మార్గమునండి చీమువలె ప్రవించుచుండెడి, కెల్ల కెగ, పచ్చకెగ, ఎత్తకెగ నీరు చురుకు నాళివణము మాత్రము బాట్టు బాట్టు ఎడట మాటి మాటికి మూత్రము నిర్జలము చేయుట పొత్తికత్తు నగములు విగతీయుట మాత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల కెగకొగ సామాన్యములను మొదలంటు నినర్తితమును, మరియు సాతనముగ సంధించిన కెగకొగములను! 48 గంటలొపుగ గజమును బొందించును. మూత్రసాళమును. కన్తితి (అనగా మూత్రపుత్రితి) కుర్చుపడి సకములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడి 1-కి గూ. 1-12-0 ప్యాగింగు పరి, పోస్టేజి వర్తెరాలు మేగా నిక్షయమును. మా పండుల బాపితాను, కొవచారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 అచారప్పవీధి, మద్రాసు. గ్రాఫ్, ఆడ్రస్:-పండిట్, మదరాసు.

మూలీవేట శూరులు

మావలల మనోనిశ్చయము

వాణిజ్య తాతా కంపెనీ యంతరులు కొట్టుట

మే 2 వ తేదీన ప్రాంతాంతరీక్షావేటకు "జాంబాయి క్రానికల్" ప్రతిక కిట్లు వ్రాసెను. "నిన్న ఉదయము మూలీవేట సత్యాగ్రహచరముల దృఢనిశ్చయములకు 500 మంది మావలలు, 150 మంది వాలంటీర్లు సహావేళమేరి. సత్యాగ్రహాల నాయకులు తీర్మానించినట్లు, మావలల భూములను మునుపటివలె సాత్వికనిరోధము ప్రారంభించుటకు సామర్థ్యమును మునుపటివలె మేల్పడవలెను. ఈ నిరోధము మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైనది. ఆంధ్రమువరకు కృతనిశ్చయములకు సులభమైనది నీవని స్వామి సత్యదేవుగారు పండిత ఉత్తేజమును సంపాదించి మావలలకు నూతన ప్రోత్సాహములను కలిగించెను. యోధుల సహాకారములు గల పరాక్రమముతో సత్యాగ్రహిణులకు భారగలిగిన శూరులను సాత్విక నిద్ర యన నేమియో తెలుగునీ ఈమూలీవేట వాస్తవ్యులకు ఆనందమిచ్చును.

నేతరులైనామన కడము పోవుటకు ప్రభువునకు ఎక్కువ నాణ్యతయు వహించవలెనో తీర్మానించుటకు మావలలు వారి మిత్రుల లోకసభకేసరి తాతా కంపెనీవారు నేతరులను నిర్మించుటకు ప్రారంభించగానే, డాక్టరు ఫాటకుగ, యస్. యం. పరంజయే, కాసుబేన, కే. సహాయధి, మంగళమాది శారాయణరావువైద్యు, జర్నలు, మావలలు వారిస్త్రిలు చిట్టలతోసహా అడ్డుముఖ్యపరిసరముల తీర్మానింపబడెను. వీరట్లు అడ్డుముఖ్యగానే తాతాకంపెనీవారి యంతరులు "జోల్దాప్రూరు మహాశాసన" అను కేకలతో వీరై వెలయుటచే ప్రభువును, స్త్రిలై అనుభవములతోను అందరినీట్టిరి. వాలంటీర్ల నేతలు కృష్ణలహరీశు మూర్తిలింగి. వికాసి మహాశాసనమును గాంధీయులు తగిలెను.

పోలీసులు 150 మంది సత్యాగ్రహాలపై కక్షను వ్రాసి కొనిపోయారు. లాంగుట్లు గడవెను. కాసుబేన తన ప్రాణముల నర్పించుటకు సిద్ధమును నున్నారు.

"కేసరి" పత్రికాసహాయసంపాదకులకు కరాండీకారము, నలుగురు వాలంటీర్లుగూడ కేసులో నీ దివ్యమృత్యువులను పొందుచును. ఒక్కొక్కరి మామూలు సముల కక్షనీక్ష, రు. 50 ల జరిమానా, జరిమానాను కట్టించుట, ఇంకొకమాసము శిక్ష విధించబడెను.

మూలీలో

అవమానకరములైన చర్యలు

నారీమణులను, వాలంటీర్లను మొరటుగ కొట్టుట

ప్రభుత్వాధికారులు మామూలు ఊరకయందుట

"జాంబాయి క్రానికల్" ప్రతికా పునః ప్రత్యేక ప్రతినిధి మే 3 వ తేదీన ఆప్తిక కిట్లు వ్రాసెను:—మూలీలో జరుగుచున్న సత్యాగ్రహ సమరమును గురించి వాస్తవత్వము ప్రకటింపబడుచున్న చిన్నచిన్న వార్తలు అచ్చట ఆనందించు జరుగుచున్న విషయములను వివరముగా దెలుపుట. తాతాకంపెనీ తీర్మానించుటలు, బారిచే ప్రత్యేకముగ నియమించబడిన కుంటులను ఎంత ధోరణునూ ప్రవర్తించుచున్నారో సత్యాగ్రహిణులను, వాలంటీర్లు, మావలలస్త్రిలు, పురుషులు వారి ఎత్తివారులను, దొంగలను, తిన్నలను, చెక్కిరిపులను, ఎరికిపులను కుప్పకొని ఎరికివారును నున్నారో దేశీయులు తెలిసికొనుట యొక్కముగ నుండును. వర్తమానకాలపు "నాగరత్న" ప్రతిభావిశేషములకు లాంగిక ఈ మావలలెట్టి సత్యాగ్రహిణులను గనుబడిచుచున్నారో బామవారికి ఆపేర్కవలెను కలిగించవలెను. మహారాష్ట్రదేశములో దేశాధిపతి, స్వేచ్ఛాసాహసములు గల వ్యవసాయకారులు కష్టపడి, దయాద్రవ్యధర్మములై కాలము గడపుచుందు రని జగత్ప్రసిద్ధి. సంగ్రహకాలగు మావలల, యోధులకు పుట్టితన ఈ తేజములతో వైభవము గుణగణములు గలవారు వీరికి మించిన వారెవరు లేరనవచ్చును. ఇట్టిసందర్భములలో ఈ మహనీయు

లకు సత్యాగ్రహిణులందఱులను శేర్లుట "పూనా ఆందోళన" అతిసులభమయందెను. బాక్టీరియాదంతి తైర్యసాహాయములకు కారణమగుటలకు గాంధీమహాత్ముని శాశ్వతము ఎంతప్రియముగ నుండునో, వీరికి కూడ నట్లే యుండును. ఈ సత్యాగ్రహిణులకు సైన్యములతో స్త్రీపురుషులతో సహా 500 మంది మావలలు, 150 మంది వాలంటీర్లు నుండిరి. ఈ రెండు "జవాహర్ మహాశాసన" లోకమాన్యమే, మహాత్మాగాంధీకే" అను జయజయశబ్దములతో కార్యకర్తలమును సైనికులవలె దృఢనిశ్చయముతో పోవుటకు చూచితిరవలెను. సత్యాగ్రహిణులకు నీవరాక్రమవంతులను గురించి మహారాష్ట్రదేశము ఆనందింపవచ్చును. శిక్షాస్పృహ 144 వ సెక్షన్ అడ్డులను కాలము గోల్లంపుచుటకు వారు తయారై యిది యిది. ఇట్టి సాత్విక నిరోధము నవలంబించుటకు తమకు రాగల కష్టములకు వారు సిద్ధులై యుండిరి. అధికారజలము, ద్రవ్యబలము, ప్రభుత్వసహాయము— ఈ మూడు గలిగియుండిన కంపెనీతో బోరపలసి పచ్చునని వారు ముందే గ్రహించిరి. న్యాయము సంపూర్ణముగ తీరువైపున. అనివారికి గాఢమైన విశ్వాసములదు. అనాగితము తమతరములై యిది జరించుచున్న గృహములు ఆతివశ్రమగు తమదే వాలంటీరుల సంరక్షణకాదు ప్రాణముల నర్పించుట కన్న సులభమైన మరణము నేరొందు లేవని వారు గ్రహించిరి. ఇట్టి శాంతినిశాములగు నిరపరాధులకు మావలలభూములను వశపరచుకొనుట కంపెనీవారికి ఏమాత్రము న్యాయము గాదు. మావలల లంఘనముగ ప్రవర్తించెదగదా. అనేకతాపములకు వారాధూమల సహభవించు చుండిరి. ఈ భూములలో వారి ఋషిశ్రేష్ఠులు లేవన్న చేయించుండిరి. ఈ భూములలో వారి నలు పోరుతుండెడివిదేశీయవత్సవ భోజనమే ప్రాధాన్యముగాదు. జీవితకాలములో ప్రతిమానపున కింతకంటె గొప్ప అశయములు గలవు. ఇద్దరు జేలుగుని మావలలకు తనస్వంతభూములను వదిలిపెట్టి ప్రదుక నెంచుట భిక్షుమెత్తుకొని దరిద్రులగుట యని భోధ పడినది. అందరు మహారాష్ట్రులవలె, వీరు కూడ శాంతియుతై ఈ సమస్యయొక్క మంచిచెడ్డలనుగురించి కడుదీర్ఘముగ తర్కించిరి. చిట్టిచివర కంపెనీతో బోరుటకు వీరు తీర్మానించిరి. తీర్మానించినట్లు మావలలెన్నటికీ వెనుకకు మోలరు. మావలలకు తమప్రతివయే ముఖ్యముగాదు. తమ ధర్మము చేపనని వారు దీక్ష జూగినయెడల, వారితాతములై యిది జవాహర్ మహాశాసన బోధింపు బోధుటకు వారికి శక్తిసామర్థ్యములు గలవు.

గత రెండుదినములలో గనునించిన దగిన ముఖ్యమైన విషయముమావలలస్త్రిలయొక్క స్త్రిలు తైర్యకార్యములు గలవారిని జగత్ప్రసిద్ధి. ఇట్టితైర్యముతో వారు పోకిలల నెదుర్కొనుటకు నేమజూచితిని. కంపెనీవారు నియమించిన మావలల పధానముగను పోకిల మర్యాదలేకుండ ఈ స్త్రిలను తమయిష్టము వచ్చినట్లు తర్కించి, ఈకుంటులకర్మములతో కొన్నిటిని గురించి వ్రాయుటకు నాకగత్యము బుట్టుచున్నది. వీరిద్దరు దొంగలు తీవ్రపరిస్థితియందున్న స్త్రియందనినాభావము. అక్రూరాత్మకీ వారికర్మములను జూట్టెట్టి ఈ దొంగ. మెరటుగ (ప్రసిద్ధి) చున్న వారిహిత నెడచర్చి. చేతికి కాలికి ఇష్టము వచ్చినట్లు గాట్టిరి. పట్ట ప గ లే తా తా కం పె నీ వారి అధికారుల సమక్షమున, ప్రభుత్వాధికారుల ఎదుట ఇట్టిక్రూరకర్మములు జరుగునా యని ఇతరులు సంకోచించెదరేమో గాని నేను జరిగిన విషయములను జరిగింట్లు వ్రాసిగాను. అచ్చట నిలచియుండిన ఆడిన సజ్జల మేజిస్ట్రేటు జిల్లాపోలీసు మాజీంకొండెంటు డిప్యూటీపోలీసు మాజీంకొండెంటు అందరు ఏమి అసహ్యులైన సజ్జలవలెను.

సోమవారమునాడు యస్. యం. పరంజయే డాక్టరు ఓ. డి. ఫాటకు, కాసుబేన న్యోక్తి, యస్. కె. రామి దత్తాత్రా, పట్టాను, సనీ, పి.యం. భావత్, రసదే, మైసారా, భోసా మేజిస్ట్రేటు, సింకారు మున్నగు ప్రముఖుల నేతలు వాలంటీర్లకు పనిచేసిరి. నేకునిర్మాణము జరుగజోవుటలమునకు యలదేరిన మావలల ఉత్సాహమునకు మేరలేదు. కంపెనీ కూలీలు పునాది నేయుటకు రైవులు, రాళ్ళను తీసివేయుచుండిరి. మావలలు వారికడ్డును బోయిరి. ఇట్లుచేయుటకుబాచి కంపెనీకుంటురులు సత్యాగ్రహాలనినాద జడిరి. అచ్చట నిర్భయములకు పోకిలమును, సత్యాగ్రహాలకును పోరాటము తీవ్రముగ జరిగెను. కూలీలకడ్డును వీరునిల్చి, వాలంటీర్లు రాగానే అతనిని చావదనిరి. 5 గురు సత్యాగ్రహాలు వారిదొబ్బలను సహించకలక మూర్ఛిల్లిరి. కుంటురులే వాలంటీర్లను శిక్షింపవచ్చునని అధికారులు తలపోసికొన్నారు.

ఈజిప్టు స్త్రీల సమాజము

ఆలీసోదరులతల్లి బీ ఆమ్మకొగారికి వ్రాసిన లేఖ

ఈజిప్టు స్త్రీల సమాజమునాడు ఆలీసోదరులతల్లి బీ ఆమ్మకొగారిని ప్రోత్సహించేయమని నిట్లు లేఖను వ్రాసిరి:—

భరతఖండమునకు మే మతిమారముగా నున్నను, ఇస్లాం మతస్థులందరికి వికమత్యభావ మతిగాఢమున నున్నదని మేమెన్నటికి న అజలము. దృఢచిత్తులై మీరు ఒకప్పుడును ఉత్తమ ప్రచారము క్షామనీ జూచుని మేము మీకు దెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాము. అసామాన్యమైనట్టియో, నిరుపమానమైనట్టియో మీరైర్యసాహసములను మే మత్యాగ్రహముతో వీక్షించుచుంటిమి. మీదేశనేడ చేయూ ఉత్సాహాతిశయమునందు మీరు ఆతిథియై, సమానభావము గలిగి నిరంతరకృషి సలుపుచుంటును మేము గజనించుచున్నాము. అనియోభండప్రస్త్రిలు శక్తిసామర్థ్యములు లేనివారని యో, విద్యాగంధము నెలుగని మూఢవనిత లనియో, శిక్షివారను ఆక్షేపణ కారణసహితముగా దని మీరు రూపుదాచుచున్నారు. మీరు ఇట్టిక్షేపణ అననక్షింపదు. మీలో ప్రబలమిన్న స్వాతంత్ర్యమైనట్లు మనైపురుషులైన మీరు. మీ కేలాటిరాజకీయనిర్భయములున్నవో మాకట్టిని గలవు మీదేశీయపరిస్థితులను గురించియో, మీ నేతీయుల విషయములను గురించియో మాకు వ్రాయుచుండలేనని మేము ప్రార్థించుచున్నాము. పరాయివారి అధికారముకింద బాధపడుచున్న చిన్న జాతులకు త్వరలో స్వాతంత్ర్యము లభించుమగాన స్వాతంత్ర్యమునకు సమరము సలుపువారు సహజము గలిగియుండవలెను. (హిందూ)

అలహాబాదు బ్యాంకు దోపిడికేసు

అలహాబాదు, మే 3:— అలహాబాదు బ్యాంకు దోపిడి కేసుబంధములో ఇంక వనేకమంది అరెస్టుచేయబడిరి. అంతకు పూర్వము మోటారుబండిలో నరెస్టు చేయుచుండెనవారిపేర్లు ప్రకటింపబడినవి. మోటారుబండిని తోలుచుండినవాడు పియోవారక్ కాల్యురు అనునతడు. ఇతను బారావాస్తవ్యుడు. ఇంకొకడు కాశీ ప్రసాదుసింగు. ఇతడు మునుపు కలకత్తా హంకారం అందుమోగ బ్యాంకులోలవులలో నుండెను. తరువాత నాలుగేండ్లు జైలునుకాష్మీరియ పనిచేసి సైన్యములో చేరెను. మూడవవాడు వంగీయడు. అతడు కలకత్తాలో మోటారు మేస్త్రిగా పనిచేయుచుండెను. పియోవారక్ తల్లియగు ముస్సాబీ నుండరి అనుకామె పియోగారితో కూడ నరెస్టు చేయబడెను.

తరువాత వరుసగా సారక్ జైలుసింగు (ఇరవినెడల అనేక చిన్న నోట్లు చిక్కినను) బుధ్ (జుమ్మా) (అలహాబాదులో బట్టల వర్తకుడు) అరెస్టు చేయబడిరి. కలకత్తా నగరములో పంచ దారవర్తకు డగు బీహారిలాలు కపూత్రిహాడ అరెస్టుచేయబడి, అలహాబాదుకు పంపబడెను.

ఏప్రిలు 1 వ తేదీనండి 25 తేదీలో 5 వర్షులచేయుచుండెన డాక్ మెంటులకు సంబంధించిన పార్టీలకు రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసర్లు నోటీసులు పంపెదరు. చట్టమువలెను నిర్ణయించ బడికాలములోగ పార్టీలు తమ డాక్ మెంటులతో తమ జిల్లాకలెక్టరు నెదుట. చాజై తర్కుచుండిన స్టాంపుమెత్తమును ఇల్లించి కలెక్టరుచే డాక్ మెంటునందు ఎందార్కు చేయించుకొనవలెను. ఇట్లు నిర్ణయించబడినకాలములోగ తర్కుచుండిన స్టాంపుమెత్తమును ఇల్లించి కలెక్టరుచే ఎందార్కు చేయించుకొనని వారి పద్దతుండి పెనలిపుచ్చుకోవడము.

సత్యాగ్రహము 144 వ సెక్షన్ క్రింద ఉత్తరవుల నుల్లంఘన ప్రారంభించిన రెండల, కాసుబేనములను సురక్షించు ప్రభుత్వాధికారులు వారినినాద కేసులను పెట్టియుండుట న్యాయముగా నుండీయందును. స్త్రిలు, పసిపిల్లలను ఈకుంటురులు ప్రూరముగ శిక్షించునట్లుకు కూడ ప్రభుత్వాధికారులతో తమ అసమ్మతిని గనుబడిచక, వారిచేష్టలను బాచుచుండిరి

మంగళవారమునాడు కూడ సోమవారమునాటి వలెనే సత్యాగ్రహాలు కంపెనీ కనుల కర్మ్యంతరములను కలిగించు చుండిరి. కనివాళమునుండి అస్తిభారమునకు కంపెనీవారు త్రవ్విన గుంటను రాళ్ళతోను మన్నుతోను పూడ్చినవెదమని సత్యాగ్రహాలు జోటినును ఇచ్చివారు. ఈజోపల సత్యాగ్రహాలు వారిపనుల కాటంకమును కలిగించరు.

మావలలకు తాతాకంపెనీవారు న్యాయమును జేయునయెడల, వివరములు తర్కు, జరుగును.

జాతీయమహామేళ

ప్రభుత్వచంద్రుడు ప్రారంభ
మహోత్సవము సలుపుట

రాటపు సందేశము

జాతీయమహామేళ ప్రారంభమహోత్సవము డాక్టరు ప్రభుత్వచంద్రుల చేతులచే జరుపబడెను. ప్రత్యేకముగ నిర్మింపబడిన సౌకర్యములతో సమావేశమైరి. మధ్య ఒక ఎత్తుబల్లపై పెద్దరాట ముంచబడినది. బాలికలు కొందరు జాతీయగీతములు పాడిరి.

ప్రభుత్వచంద్రుల చేతులచే సమన్వయము

అధ్యక్షులగు డాక్టరు ప్రభుత్వచంద్రుల చేతులచే సమన్వయము చేయబడినది. డాక్టరు తేగారియ్యచేయబడినది.

ఒక సంవత్సరము వెనుక రాటమువల్ల అధిక మగు శాశ్వతము గలుగునని నేను నిమ్మియుండ లేదు. కడచిన సంవత్సరము డా. హాథ అనుభవించుచున్న ఖిల్నాయందు సంచరించుచుంటిని. ఒక పంట కూడ పండవలయునని నైతు లభింపవలయునని ననుభవించుచుంటిని. బీదవారికి కొంతవరకు రాటము సహకారము నుండు నను నమ్మకము గాకపుడు కలిగినది. ప్రజలు తమ సోమరితనమును నిరుత్సాహమును విడదాడి నూలు వడుకుట ప్రారంభించినచో కిట్లు మగు వస్త్రసమస్యను సులభము గా పరిష్కరింపవచ్చును. పంటల పండించుటకై బొరిసాలు, ఖిల్నాయందలి నైతులు సంకల్పమునకు మూడుమాసములే పనిచేయుచుండును. మిగిలిన తొమ్మిదిమాసములు సోమరితనమున కాలము వ్యర్థపరచుచుండును. వంగరాష్ట్రమునందలి ఇతరభాగములలో ప్రజలు దాదాపు అరమాసములైన సోమరితనమునందురు. ఇట్లు పనిలేనిసమయములందు వారు రాటముపై నూలువడుకుదు లేని వారుధర్మించుటకు అవసరమగు వస్త్రములకు కావలసిన సంతకములు రయారుచేయ గలుగుదురు. అధికముగ రొక్కమిచ్చి వస్త్రములు కొన నవసరముండదు. ప్రతిరైతు తనభూమియందు ప్రతి ఉత్పత్తికి కొంత ప్రదేశము ప్రత్యేకించవలెను. ఒకవర్గము పనిచేయవలయునన్న 75 రాటములపై నూలు తయారుకావలెను. ఇట్లుచేసిన వస్త్రవిషయములందు ప్రతి గ్రామము ఇతరుల సహాయముపేక్షింపనక్కరలేదు. విదేశవస్త్రములు ధరింపవలసిన అవశ్యకత నశించును. సోమరితన నిర్మూలన కాలము వ్యర్థపరచుటకు ప్రతియొక్కరూ, గ్రామవాసులైనను నగరవాసులైనను, పురుషులైనను స్త్రీలైనను అందరు ప్రతిదినము కనీసము రెండుగంటల కాలము నూలు వడుకవలయును. ఒక్కొక్క సంవత్సరమున రెండువస్త్రములను తయారుచేసినచో అతనికి దాదాపు 5 రూప్యములు మిగులుటయే కాక వంగరాష్ట్రపు ఆదాయము అధికమగును. ఈరాష్ట్రమునందు 45 కోట్లు పౌరులున్నారు. ఒక్కొక్కరికి 5 రూప్యముల చొప్పున మొత్తముమీద 225 కోట్ల రూప్యములు రాష్ట్రము ఆదాయము అధికమగును. ఇట్లు పది సంవత్సరములు గడచినచో రంగరాష్ట్రము మహాదైవ్యములతో తులనాగుచుండును. సెరాంపురము నందలి నేత నేర్పు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని నేను సందర్శించి యుంటిని ఈ రాటపు ప్రచారమువల్ల మున్నందు దేశమునకు అత్యధికమగు లాభము సమరుతయనియు, ఈదేశమునందు పండిన ప్రతి రాటపునూలుతో తయారుచేయబడిన వస్త్రములు ఇతరదేశపు ఉత్పత్తి పరిశ్రమలతో పోటీచేయు ననియు వారు చెప్పియుండిరి. ఈదేశమునందు సంవత్సరమునకు ఒక్కొక్కరకు సగటునైనను రాబడి 30 రూప్యములు. అనగాదినమునకు 5 పైసలు. అట్లు కాక ప్రతిరైతు రాటముపై నూలు వడుక ప్రారంభించినచో ఇంతకన్న అధికమగు ఆదాయము అతనికి రాగలదు. విద్యార్థులు విరామకాలమునందు తమ శిష్యులములకు పోయెదరు. అపుడు వారు తమ గ్రామవాస్తవ్యులకు రాటపు సందేశమును చక్కగా తెలియకెప్పకలయు ననియు. ప్రత్యేకమునందు రాట ముందు నల్లు పనిచేయవలయునని నేను కోరుచున్నాను. క్రమము తప్పక రాటముపై నూలు వడుకుడు. ఖద్దరువస్త్రములను మూత్రపే ధరింపుడు.

అధ్యక్షులకు కడనము లిప్పించెను. అంతటితో సభముగిరి. ఈ ప్రదర్శనమునందు వంగరాష్ట్రమునందు తయారుచేయబడిన ఖద్దరువస్త్రములు, సుబ్బులు, కంఠములు మున్నగునవి ప్రదర్శింపబడినవి. (అమృతబహుపత్రిక.)

చెన్నపురి శాసన సభ

సీతారామ రెడ్డిగారి ఎన్నిక

చెన్నపురి శాసన సభ్యులుగ ఎన్నిక అయిన కె. సీతారామ రెడ్డిగారి ఎన్నికను రద్దు పరుప వలయునని రామచంద్ర పడయాచి గారు మోషను పెట్టి యుండిరి. ఈ కేసును ప్రత్యేకముగ ముఖ్యురు విచారింపి సీతారామరెడ్డిగారి ఎన్నికను ఖాయపరచుచు ఇట్లు తీర్పు చెప్పిరి:

సీతారామ రెడ్డిగారు వారి ఏజంట్లు ఎన్నిక సమయములందు లంచము లిచ్చిరిని చెటివను నందు నూచింపబడినది. రెడ్డిగారు తొలసింగం గౌడగారి కుమారునికి పాఠశాల యందు విద్యార్థివేతనము నిచ్చెననియు, మరియొకరిని కడలూరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమించె ననియు పై నేరమునకు నిదర్శనములు గా నేర్పిన బడినవి. మరి కొన్ని చట్టవిరుద్ధములగు చర్యలనర్పించినందు రెడ్డిగారిపై ఆరోపించబడినవిగాని విచారణసమయమునందు నేరస్థాపనమునకు అవసరమగు సాక్ష్యము ఇయ్యబడలేదు. ఈ నేరారోపణను పడయాచి గారే ఉపసంహరించుకొనిరి. రెడ్డిగారి ఏజంట్లు అమలుదాసుపిల్లగారు చట్టవిరుద్ధముగ ఎన్నికల సమయమునందు ప్రవర్తించిరాయన విషయముగిరించి తీర్మానించకలెను. అమలుదాసు పిల్లగారు సీతారామరెడ్డిగారి ఏజంట్లుకాదనియు, అతడు చట్టమునకు విశదముగ ప్రవర్తించలేదనియు మా అభిప్రాయము. కావున సీతారామ రెడ్డిగారి ఎన్నికను ఖాయము చేయుదున్నాము. రామచంద్రపడయాచిగారి చెటివను ఖర్చుతో సహా డిస్మిస్ చేయబడినది. రెడ్డిగారికి పడయాచిగారు కక్షలు ఛార్జి క్రింద వెయ్యిరూప్యములు చెల్లించవలెను. ఇతరభర్తులను రిజిస్ట్రారుగారు నిర్ణయించెదరు.

మత గ్రంథములు

నిత్యకర్మాక్షరము

సస్వరాంధ్ర ప్రయోగము

దీనియందు, స్వామ్యము, సంద్యాకండనము, ఔపాసనము, బ్రహ్మయజ్ఞము, వైశ్యదేవము, అతిథిపూజ, అను ముఖ్యవిషయములు, వానికి సంబంధించిన భస్మ, ఉర్ధ్వపుండ్ర, వస్త్రధారణ విధులు, సూర్యచంద్ర గ్రహణ హోమములు మొదలగు చాదాపురం. విషయములు గలవు. ౧౦౦ పుటల పీఠికయందు ధర్మకాస్త్రవిషయములను గూర్చియు, వేదములను వడంగములను గూర్చియు, అనేకవిషయములు చర్చింపబడినది.

అట్టబైదు. ౨-౦-౦ కిల్లోబైదు. ౨-౦-౦

సదాచారము

సాంధ్రత్వార్థము. సూర్యోదయమున లేచినది మొదలు రాత్రినిద్రించువరకు కాస్త్రములందు మనము చేయవలసినదిగా చెప్పిన సకలవిషయములకు వైద్యకాస్త్ర భర్తృకాస్త్ర వచన దృష్టాంతపూర్వకముగ వివరించి వ్రాయబడినది.

రాపరు బైదు రు ౧-౦-౦ కిల్లోబైదు రు ౧-౦-౦

ఆంధ్ర పద పారిజాతము.

౮౦౮ పుటలు. లిగి కలికోబైదుగల అకారాది నిఘంటువు. ఇప్పుడు లభించు నిఘంటువులలోకల్ల శ్రేష్ఠమయినది కొన్నిప్రతులే గలవు. రు 3-౮-౦.

ముప్పదియిద్దఱుమంత్రులచరిత్రము

అపూర్వవిషయము లనేకములు గలవు. ౦-౧-౦.

వేదాంతచంద్రిక

ఉపనిషత్తులనుండియు శంకరభాష్యము నుండియు ప్రమాణ వచనముల గనబడుచున్న ఆత్మజ్ఞతత్వ మాత్రస్వరూపముగా గలవాడు అనువిషయము తెలుతెలుగు మాటలతో వివరింపబడిన గ్రంథము. ౧-౮-౦

తైత్తిరీయార్థ పారిజాతము

(హోమ తత్వమును అర్చనాపనిపదార్థము తెలుతెలుగు మాటలతో వ్రాయబడియున్నది. రు ౦-౮-౦.)
(3) క. మార్కండేయశర్మ, కీలపాకు, మదరాసు.

నోటీసు

నూజివీడు జమీయా యిలాకా గొల్లపల్లి యస్టేటునకు హక్కుభక్తములు గల ఈక్రింది పెద్దాల్లు దాఖలా యాస్తి 10-5-22 తేదిన సాయంత్రము 3 గంటలకు సదరు యెస్టేటు జమీందారుగారు ఖద్దన గొల్ల పల్లి లో వేలము వేయించడము మూలకముగా విక్రయించబడును. గాన వలయువారు ఈ క్రింది చిరునామమునకు విచ్చేసి పాటయందు విజయముపొంద ప్రార్థితులు. మాకు తృప్తిగా ధర రాబట్టినట్లు తోచినయెడల అట్టివారికి క్రయధనం మీద 100-కి రూ 1-0-0 చొప్పున కమిషను సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరు చేయు కాలములో యివ్వబడును.

పె. డ్యూలు

I శ్రీ అమ్మగారి తోట యనబడే నూజివీటి పురమునకు చూపుగా యుండు తోట విస్తీర్ణం 24-0-0 యకరములు యిది నివేశనస్థలములకు పనికివచ్చును. యిందులో సుమారు రెండు యకరములు స్థలము అస్సారాపు కులోద్భవుల తిరుపల్లిలు యున్నందున మినహాయించడ మయినది.

II ఆగిరిపల్లి నూజివీడు రోడ్డుమీద యున్న కృష్ణవిలాసము (వీరోజితోట) యిందు మామిడి చెట్లు గలవు. బావియున్న గలదు. ఈ తోట విస్తీర్ణం 49-0-0 యకరములు.

N. B. ముందుగా తెలిపిన, వలయు వసతులు యేర్పరుపబడును.

గొల్లపల్లి యెస్టేటు } శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు
హంజూరు ఆఫీసు, }
గొల్లపల్లి. } బహదూర్, జమీందార్.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్టీము మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్. 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

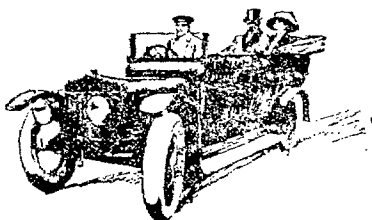
వలయువారు యూక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ఫరంబాస్, గుంటూరు.

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
  - 2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
  - 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
  - 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
  - 5. స్వరాజ్యపతాకము ,, 1 0 0
  - 6. సంస్కారణి ,, 1 0 0
  - 7. స్వరాజ్యధ్వజము ,, 0 12 0
  - 8. స్వరాజ్యరథము ,, 0 8 0
  - 9. గాంధీ మహాదేవయము ,, 0 8 0
  - 10. ఆలీ ప్రభుతులనిష్పంధము ,, 0 10 0
  - 11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానసహస్య ,, 0 8 0
  - 12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాసు) 0 6 0
- అగ్రదేశమున ప్రకటింపగు ఈ గ్రంథము లన్నియు మావద్ద దొరకును.
(3402) ఉపేక్ష ప్రకటనలయము,
17, నారాయణ మొదలినీధి, మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు వైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టు రోగ నివారిణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కావన అనుమానముతో వ్యాధి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? ఈ 18 సం॥ర ముల నుంచీయు నాస్సే హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచీయు, కుష్టుము స్పర్శజ్ఞానములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారిణి" సేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.

N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్యాషధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారిణి" ఘనకవిని మాయ కుష్టు రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. బ్రా॥త్త. ఒకనెల దినములకంటె అధికముగా గరిష్ఠమందు డబ్బా రూ 6-0-0.

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

(8888-873) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు శీఘ్రముగా గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎస్పటికైనను తపాలాఖర్చు తుదికముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు నూర్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
(8198) 27, చిన్నబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

సక ద్రావకము.

చర్మ వ్యాధులు సాపట్ లోషన్

తామర, గజ్జి చర్మవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును. ఇది సువాసనగల ద్రావకము. గుడ్డలకు మరకకాదు.

ప్రదరరిషు.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

దంత చూరము

వెల డబ్బీ 1-కి 2-0-0

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది. ఈ ధంతచూరముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటమును, నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలులపాలిటి సుంజీవి:— మేనాము, నిక్కాక, కుక్ల నష్టము, నిస్సత్తుక, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్షసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8851)

రోజాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు॥ డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1] పి. డి. పి. అంబుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, వెలిచేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది డబ్బీ 1-కి 0-6-0 మాత్రమే. అనేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు రావినతోడనే పోయినదని నెలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

తెలకుష్టులకు పూచీయైన

ఔషధము

చర్మముపైన యుండు తెలవచ్చులు వైపుత వలన కి దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకవహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు చైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 8 లు.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

(3430) The Aryan Nursery. P O Kamtau Darbhanga.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు-బొంబాయి.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కెడ్డకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి 1-కి రూ 4-8-0. డబ్బు కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చులువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యాన్న పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు: "ఇండస్ట్రీసు" పెద్దాపురం.

మూత్రనాళ సంబంధమైన నెగరోగము, తెలుపు మున్నగు ఘోరవ్యాధుల కిది అమోఘమైన ఔషధము. 24 గంటలలోగా మంచి గుణ మగుపడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0

తామర, గజ్జి చర్మవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును. ఇది సువాసనగల ద్రావకము. గుడ్డలకు మరకకాదు. బుడ్డి 1-కి రూ 0...6-0 ఈ టూనిక్ శ్రీలకు సహకారి వంటిది. అందరిచేసిపార్చుచేయబడిది తెలుపు వ్యాధిగల శ్రీల కిది రామబాణము వంటిది. దీనియొక్క గుణములు అత్యద్భుతములు. ధర బుడ్డి రూ 3-0-0

Sapat & Co. [3404] Kalbadevi Road, Bombay.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (మండలి) యొక్క నక్షలుగాని (2) పుట్టిన తేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాకు ఉత్తరము వ్రాయుసకర యముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొక్కటి మాకు పంపియొడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, ఘనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సం॥తులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, ఆద్యాన్న ముందుగా పంపింతు. పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయును, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూతభవిష్యద్వర్తమానఫలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రు 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అమృతపూర్తియు సిద్ధముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్నస్థుటము, గ్రహస్థుటము, భావస్థుటము, వడ్డలములు, పోడకవర్ష, అష్టకవర్ష, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ స్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశఫలములను, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసియెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0 లు. ఆలస్యమైనచో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కెల్ల వెంకటేశాశ్రమి గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా) (3512)

తాళిసాదిచూరము

(బ్రాహ్మరసంహిత) తాళిసాదిచూరము వ్యాసశాస్త్రిములకు బలమిచ్చును. దగ్గు ఎగరూపిరి రోగమును బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము దగ్గుతోబాడిన జ్వరమును, కాంతును, అలిసారమును పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము త్రియరోగములో మిక్కిలి యుపయోగకరము తాళిసాదిచూరము ప్లిహము, గ్రహణరోగము, పాండురోగములను పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము ముచ్చిన్నపిల్లలకు తరుచువచ్చు జలుబు దగ్గుల బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గర్భిణీశ్రీమతులకు వచ్చు అశుభిని, వాంతులను బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము మోగంతుక రాచుకొనిపోవుట, న్యరహీనము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధులయందు మిక్కిలి యుపయోగించును. తెచ్చులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ) చూరము 10 తు 1-8-0 కేబ్బెల్లు 50-కి 0-8-0 మేనేడింగు డైరక్టరు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి ఏ, ఎం. బి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపూర్వస్థ, లిమిటెడ్, 19 హారిస్ రోడ్, మాంటూరోడు, మదరాసు క్యాలలాగు ఉచితముగా పంపబడును.